

2015 m. sausio 23 d., penktadienis

Nr. 3 (1109) Kaina 0,81 Eur / 2,80 Lt

D a i l é | M u z i k a | T e a t r a s | Š o k i s | K i n a s

2

Pasiklausius Andriaus Žlabio Filharmonijoje

3

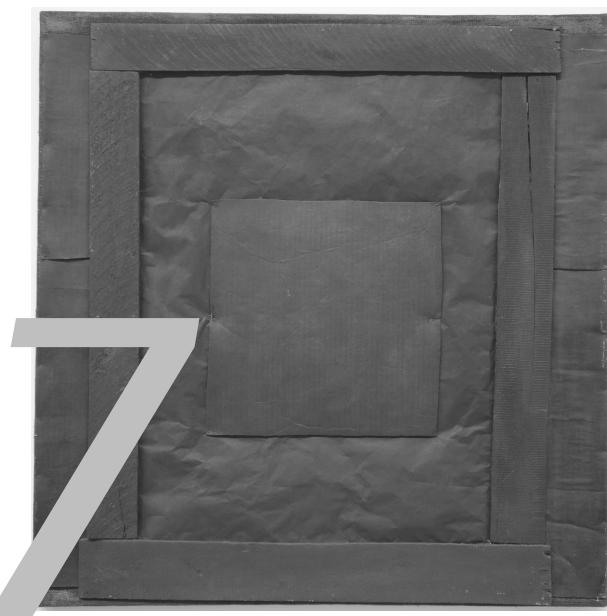
Pokalbis su Martynu Švėgžda von Bekkeriu

5

Teatro vaikams ir jaunimui festivalis „Kitoks“

6

Bendruomeniniai menai Lietuvoje ir svetur

„Kompozicija III“. 1970 m.

Vis dar nepažystama Kazė Zimblytė

9

Nauji filmai – „Mes dainuosim“

Jurga Barilaitė, „Skaičiuotė – Abrakadabra“. 2014 m.
A. NARŪŠYTĖS NUOTR.

Du pasaulius tyrinėjant

Jurgos Barilaitės ir Indrikio Gelzio parodos „Vartuose“

Karolina Rimkutė

Prisipažinsiu – lankydamas pardoje niekada neskaitau pateiktos informacijos apie kūrybą ir parodos idėjas. Kartais mėgstu išsivaizduoti, kad esu seklys Morka ir klaidžioju po sales tvirtai nežinodama nieko, tik kūrinių pavadinimus. Tik grižusi namo, mintyse susidėliojusi savo versiją, tikrinu oficialiąją. Jei matau ryškių neatitikimų, žingsniuoju parodon dar kartą ir nuodugniai vėl viskiškai ištyrinėju. Džiaugiuosi, kad tokiai baisiai gėdingų kuriozų yra buvę vos vienas kitas – galiu sau leisti išsivaizduoti, jog kaltas parodos eksponavimas. Tiesa, nepavykusius tyrimus būtinai papasakoju kitiems ir laukiu pritariamo linktelėjimo: taip taip, išdėstymas prastas.

Toki patį tyrimą nusprendžiau atlikti ir sužinojusi apie Jurgos Barilaitės ir latvio Indrikio Gelzio solo parodas, veikiančias galerijoje „Vartai“. Atykušią mane pasveikina Gelzio šmaikštinių videokilpa, šiek tiek primateinant juokelius apie vairavimą. Iš pradžių, tik užmetusi aki, pamatau du žmones, važiuojančius automobiliu – vyras prie vairo, moteris keleivio vietoje. Regis, dabar turėtų

apsikeisti. Ir apsikeičia! Tik ne vai-ruotojas su keleive – staiga žmonės sėdi ant kapoto, jų kojos nuleistos į saloną ir nebeaišku, kurion pusėn traukia automobilis. Suprunkščiu ir apsidairau, ar niekas į mane neatkreipė dėmesio. Išsitikinus, kad likau nepastebėta, pritupiu prie kito šio jauno menininko kūrinio, tarsi atsainiai palikto ant grindų. Atremtos į sieną stovi penkios vienodos, po truputį siaurėjančios fotografijos, paskutinė išnyksta juodame réme. Stengiuosi ižiūrėti, ar jos tikrai fiksuoją tą patį vaizdą. Norėtusi sakyt, kad taip, bet vaizdas taip smarkiai ištemptas, jog fotografijos pasirodo visai nepanasios viena į kita, o pasuktinės lyg ir išvis nėra. Ką autorius tuo norėjo pasakyti, kol kas nesuprantu, tik nejučiomis susitapatinu su kūrinio pavadinimu – „Pasiklydės akiratyje“.

Kitos salės centre stypsančios dvi tuščios knygų lentynos, kampe atremtame ekrane rodomas laikraštį skaitantis vyras, pasidėjęs kojas ant laikraštį lapą, o ant grindų palikti lyg šlapiai cemente braižiusi batę pėdsakai mane mintyse nukelia į remontuojamo kambario aplinką. Pėdsakai veda tollyn į kitą erdvę, ir

as skubu paskui juos. Dar kartą tyliai suprunkščiu pamačiusi, kad ant raudono kilimo pėdsakų forma pasikeičia – čia eita ant pirštų galų. Kaip kvaila ir juokinga – juk kilimas vis tiek išteptas, jei norėta nepalikti dėmės, buvo galima eiti šalimaus! Ant sienos pakabinta videokilpa, kažkuo panaši į aniole salėje matytas penkias fotografijas. Vaizdinių masteliai vėl keičiami, bet vis dar ne-suprantu kodėl. Tai išlieka mistika iki pat tyrinėjimo pabaigos (noris jau tada galėjau susivokti, bet labai sku-bėjau sekti pėdsakais).

Juokingosios pėdos nuveda prie uždangos, už kurios girdėti gerai pažįstamas Jurgos Barilaitės balsas, ir ten sustoja. Išliūkinusi vidun šiek tiek nučiūvę – visiškoje tamsoje stovi hiperJurga ir, piktai murmė-dama, net išrekdama užkeikimus, bado į mane pirštų. Isiklausiusi į žodžius, atpažįstu vaikišką skaičiuotę, pašnibždomis tariu tuos pačius garsus, tačiau šį kartą jie skamba visiškai kitaip nei atsiminiuose. Stengiuosi nusisukti nuo jos rimto stoto, bet šoninėje sienoje pamatau vis tolstančią ir artėjančią ranką,

NUKELTA | 4 PSL.

Perlui švytint

Pasiklausius Andriaus Žlabio Nacionalinėje filharmonijoje

Edmundas Gedgaudas

Vilniaus rotušėje 1996 m. labai viudutinišku fortepijonu paskambinęs Johanno Sebastiano Bacho „Das Wohltemperierte Klavier“ pirmajį tomą, Andrius Žlabys paskleidė žinią apie savo charizmatinį ryšį su muzika. Dabar, 2015 m. sausio 18 d., sklaidau mums rašytus Aldonos Dvarionaitės laiškus, jos minčių vinguose ieškodamas žodžių apie atlikėjų kultūros nuosmukį ir jo nepaliestą Andriaus muzikavimą. Pagaliau surandu. Nežinau, kada ir kur tai buvo rašyta (Aldona tokiaiš nėkais kaip su laišku susijusios datos ar vystovės sau galvos nekvartindavo). Regis, jog Ispanijoje, kai ji ten dėstė Vigo konservatorijoje. Ciuoju to laisko ištrauką: „Kalbėti ir nieko nepasakyti darosi įprastine bendradavimo forma. Groti instrumentu be jokios muzikinės prasmės tampa normaliai atlikimo maniera. Bijau, kad sąmoningai arba pasąmoningai yra lipdomas toks žmogaus modelis, kuriame bet kokia sielos vibracija bus išnaikinta. (...) Ir visame tame fone išeina Žmogus, kuris su giliausiu sielos virpesiu išsako Bacho muzikos stebuklą, tikédamas Jo tiesomis ir nesityciadamas tiesmukiškumu arba grubumu iš muzikos šventumo. Turiu omenyje Žlabio koncertą. Gailiuosi, jog dabar Jo negirdėjau.“

Ką „visame tame fone“ Aldona atrastu šiandien? Nieko ypatingai nauja, nebent pagreitį, palankų plintant jai svetimoms nuostatomis. Garsiau, greičiau... Kaip dar? Miegalingai „jausmingiau“, taip paryškinant veido pantomima (kažkodel jai dažniau neatsispėja vyrai, nesivaržydami peržengti padoraus elgesio viešumoje ribas). Vis daugiau kam skambinančiai „virštchniškai“, nebereikia individualumo, tad vienu kartu nušluojamas ir prasmingas dialogas su kūriniu. Kas lieka? Cirkas. Irgi juk menas, tik kad sietinas su kitokiu profesionalumu ir gerokai

Andrius Žlabys ir Modestas Pitrėnas

D. MATVEJEVO NUOTR.

kitaip surikiuota vertybų seką. Daugybė supanašėjusių ir seniai padobusių klaviatūros akrobatių šiandien važinėja iš vieno konkurso į kita, kad vėliau tik smulkutis šriftas pajęgtų juos suminėti koncertų programėlėse. Irgi mat „lektūra“... Kas ją skaito?

Komerčija dabarties pianistams nepalyginti stambesniu šriftu parūpina „sarašą“, kad jie žinotų, koks repertuaras nūdien „veža“, nepamirštų ir kitų rinkodaros išbandytų dalykų. Triukšmingo *forte*, beprasmiu snabždesiu virstančio *pianissimo*, sprinterio sugebėjimų pareikalaujančio *presto*...

Lūkuriuodamas sausio 17-osios simfoninio koncerto bandžiau išsaināzduoti Andrių, gaivinantį Ludwigo van Beethoveno Antrojo koncerto (idomio istorija, nes juk pradėtas rasti gerokai anksčiau už Pirmajį, vis tobultintas...) matinį švytėjimą bei tame kūrinyje slypinčius tolesnės genijaus evoliucijos ženklus. Suvo- kėme, išgirdome juos, išsyk supras-

dami, kad pianistui tą vakarą nėkas be šio Antrojo, be jo pranašiškų ir kitų savaip ižvelgto grožio akmirkų, neegzistavo (net būs nebuvo, manyčiau, pagerbiant tai, kas ką tik išyko). Šis kūrinyς jam, o savaip ir mums, tapo magišku, žodžiais nenu-sakomu ženklu, nelyginant perlas garsiajame Johannese Vermeerio van Delfto portrete. Tad Beethoveno opusas, naujai sušvītęs dėl „hofmaniškų“ Andriaus burtų, nukeliau- vo į īvairių atlikėjų interpretacinių perlų vėrinį, jis be apgaulės (nes pa- dirbinių ten nestinga) praturtinda-

mas. Nerašau koncerto recenzijos, nes nuo šio žanro prieš kelerius metus „atsižegnojau“ – raštu, šio savaitraščio puslapiuose. Visai menkutis sprendimas, nors brandintas ilgokai ir svarbus nebebtik man, tad nelygintinas su iš tiesų rimto dėmesio vertais pažadais, juoba įspareigojimais. 2005 m. mūsų kultūros ižykiu tapo Andrius Žlabio rečitalis Nacionalinėje filharmonijoje, ku-

riame klausėmės vien Vytauto Bacevičiaus muzikos (buvo jo gimimo šimtmetis). Nepamiršau po šio koncerto pasakyti gražų pianisto žodžių apie netiketą aistrastą didžiulį lobį, viliuosi, jog ir jis pats juos tebeprisimena.

Per Antrąją Varšuvos radijo programą pasiklausau vis naujų Krystiano Zimermano įrašų. Mat šis pianistas, kurį mintyse senokai regiu tarp kūrybingiausių ir meistriškiausių dabarties muzikų, įspireigojo parentį ir įraštyti visus Gražynos Bacewicz (tarpu kario Lietuvos vadintos Gražina Bacevičiūte, jos tėvas buvo pirmasis Felikso Bajoro smuiko mokytojas) kūrinius – tuos, kur nors koks vaidmuo tenka fortepijonui. Ir išgirstu opusų, kur fortepijono tekstas Zimermano ligio vargu ar yra vertas. Tai primena sparnuotą posakį apie mažus vaidmenis teatro scenejoje – girdi, tokiu nėra. Ojojoj, atsargiau... Mintis sparnuota, tačiau juk žinome, kad anaipolt ne visiems spar-

nuočiams lemta kilti ir skraidyti.

LNSO dirigavo Modestas Pitrėnas, išgirdome Arvydo Malcio „Žaidimus pagal MozARTą“ ir Sergėjaus Prokofjevo Simfoniją Nr. 5 B-dur, op. 100.

Bet... Ar tūk neketini lipdyti recenzijos? Stop! Verčiau išsiaižduok pokalbių su ponia iš Varšuvos, kuriai siūlai pasiklausyti ano monografinio Andriaus Žlabio rečitalio (juk turi diskelį, apmaudu, kad dėl kažkokio menko nieko pianistas nepanoro to įrašo paskleisti deramu tiražu).

Viešnia: „...kā jūs sakot, Gražyna turėjo broli kompozitoriu?“ – „Bet, brangioji ponia, pati pasiklausykit.“ Klausomės. „Iš tiesų... taip... Jis didis. O iš kur dar ir šiok pianištas?“ – „Iš ten pat, ponia, iš ten pat... Na, beveik. Ir nukeliavo, ir studijavo šalyje, kurion (tik visai kitomis aplinkybėmis) karui prasidėjus pateko Vytautas, Gražynos brolis. Ten kūrė, koncertavo...“ – „Ar Zimermanas apie tai žino?“ – „Vertėtų jo paties paklausti, būtų „geras klausimas“, kaip dabar sakoma. O gal ir nenorėtų žinoti. Jautriems menininkams, susitelkusiems į kūrybą, tenka riboti informaciją.“

Andriui Žlabiui interpretuojant Vytauto Bacevičiaus muziką Vita Gruodytė ižvelgia „paties Bacevičiaus asmenybei būdingą santūrumą ir kuklumą, jo „autsaiderišką“ laikyseną: akivaizdus kai kurių temų dainingumas nevirsta romanišne melodija, ritmo ostinatiškumas veikiai sutvirtina harmoninę struktūrą nei išryškina ritminį pagrindą, o niūrios nuotaikos nusidažo ne depresijos, bet mažslaus vienatvinio susikaupimo spalvomis, visiškai nelauktai Bacevičiaus muzikoje atveriančiomis čiurlioniškajų gelmę“ („Lietuvos muzikos link“, Nr. 12, Vita Gruodytė, „Andrius Žlabys skaito fortepijoninį Bacevičiaus die-noraštį“).

Anonsai

Filharmonija 2015-aisiais: kur ir su kuo keliausime?

Lietuvos nacionalinė filharmonija 2015-aisiais tėsia 74-ojo koncertų sezono muzikinę kelionę ir ši pusmetį akcentuoja koncertinės veiklos tarptautiskumą bei neišvengiamą globalizaciją. Filharmonijos scenoje sulauskimė svečių ne tik iš Europos ir Amerikos, bet ir iš Azijos žemyno – iš tolimosios Kinijos.

Pristatydamas 2015-ųjų sausio–gegužės mėnesiai planuojamą koncertų veiklą Lietuvos nacionalinės filharmonijos generalinė direktoriė Rūta Prusevičienė pabrėžia: „Jau nuo 2006 m. atkakliai plečiame Lietuvos kultūros teritoriją. Pernai ypač svarbios buvo gastrolės Kinijoje. Pagal Baltijos šalių ir Kinijos mainų projektą į Baltijos kultūros festivalį Kinijoje delegavome Čiur-

lionio kvartetą ir Baltijos gitarų kvartetą bei Artūro Noviko vadovaujamą ansamblį „Jazz Island“. Nors lietuvių išvyko tik kelios dešimtys, pagal 2015–2016 m. mainų programą 2015 m. planuojamame Kinijos menų festivalyje Baltijos šalyse priimsmė net kelis šimtus kinų kultūros atstovų – operos, džiazo, etninės muzikos virtuozi. Rengiamės Lietuvoje pristatyti unikalį Pekino operą, Šanchajaus džiazo orkestrą, Vidinės Mongolijos (*Inner Mongolia*) folkloro ansamblį, o 2016 m. vasari – Pekino simfoninį orkestrą.“

Ivairus ryškumo užsienio žvaigždžių Filharmonijos padangėje ši pusmetį netrūks. Iš ryškiausių miestinių Vokietijos jaunimo simfoninio orkestro pasirodymas (balandžio 15 d.), Lietuvos nacionalinio simfoninio orkestro koncertas su Ivanu Monighetti ir Walteriu Attanasi (balandžio 11 d.); Lietuvos ka-

merinio orkestro koncertas su Kau-no valstybiniu choru, Sergejumi Krylovu ir Elena Baškirova (vasario 14 d.) bei Georgu Marku ir Luku Geniušu (kovo 14 d.). Prie esminių šio pusmečio muzikos ižykių dera prisikirti kelrode Bacho žvaigždės švytintį V tarptautinį J. S. Bacho muzikos festivalį. Maestro Algirdo Vizgirdos inicijuojamas, Filharmonijos rengiamas festivalis šiemet turėtų vykti kovo 12–balandžio 12 d.

Jau pirmame 2015-ųjų simfoninės muzikos vakare sausio 17 d. simboliskai susijungė Europos ir Amerikos kultūra, mat su Lietuvos nacionaliniu simfoniniu orkestru koncertavo JAV gyvenančios lietuvių pianistas Andrius Žlabys. Dirigavo ši pusmetį Filharmonijos scenoje dažniau pasirodysiantis maestro Modestas Pitrėnas.

Megzdama tarptautines pažintis Filharmonija neapleidžia ir intensyvi kelionių po Lietuvą, toliau

plėtoja edukacinę veiklą. O ji svarbi ne tik ugdant Filharmonijos publicą Vilniuje, ypač per patrauklius sekmadienio vidudienio koncertus visai šeimai Filharmonijos salėje ar kamerinės muzikos vakarus Taikmosios dailės muziejuje. Privalu švesti ir klausytojus ugdyti visoje Lietuvoje. Čia ypač paveiki jau keletini metai Filharmonijos vykdoma programa „Muzikos enciklopedija gyvai“, jos dalyviai – Lietuvos kamerinių simfoninių ir Lietuvos kamerinių orkestrai, dirigentas Modestas Barkauskas, aktyviai išsitraukęs pastarųjų pusmetį. „Sostinės vario“ bei „Kristupo“ kvintetai, Vilniaus ir Čiurlionio kvartetai, ansamblis „Mu-sica humana“ bei kiti kolektyvai.

Edukacinę veiklą Lietuvuje ir programą „Muzikos enciklopedija gyvai“ energingai ir su išmone kruojanti LNF generalinės direktorių pavaduotoja Ieva Tamutytė džiaugiasi, kad pernai pavyko ke-

liasdešimčiai edukaciinių koncertų pamaloninti įvairiausią Lietuvos vietovių klausytojus, o sudėjus visus koncertus – jų 2014-aisiais Lietuvos surengta iš viso 182. Apsilankyta Tauragėje, Vilkaviškyje, Jonavoje, Visagine, Lazdijuose, Pasvalyje, Pakruojoje, Panevėžyje, Anykščiuose, Kretingoje, Elektrėnuose, Kaišiadoryse bei kituose Lietuvos miestuose ir miesteliuose. „Yra vietovių, į kurias grįžtama vėl, tačiau stengiamasi apsilankytis ir miesteliuose, kuriuose klasikinė muzika – itin reta viešnėja. Pernai tai darėme su vals-tybės papildoma parama ir rėmėjų finansine pagalba, viliamės, kad jos sulaiksime bei veiklą sklandžiai galėsime plėtoti ir siemet“, – dalijasi lūkesčiais I. Tamutytė.

Daugiau informacijos apie visus 2015-ųjų sausio–gegužės koncertus: www.filharmonija.lt.

LNF INF.

Moku džiaugtis

Pokalbis su smuikininku Martynu Švėgžda von Bekkeriu

Meno pasaulyje vyrauja daug skirtingų krypčių, nuolat pateikiamos naujos idėjos ir kūrybiniai eksperimentai. Smuikininkas Martynas Švėgžda von Bekkeris mene nuolat ieško kokybės ir gilumo, ir, rodos, jam tai pavyksta kaskart paėmus į rankas savo instrumentą. Daug keliaudamas po įvairiausias pasaulio šalis, koncertuodamas ir vedydamas meistriškumo kursus, j Lietuvą jis visada gržta kupinas naujų idėjų, kurias perteikia savo klausytojams ir mokiniams. Martyną Švėgždą von Bekkerį kalbina Vaida Urbitytė-Urmonienė.

Ką manote apie dabartines meno tendencijas pasaulyje? Kokios jos?

Ižvėlgiu daugelio žmonių paralelinių įejimų skirtingais keliais, tarsi skirtingais „Napoleono“ pyrago sluoksniu, nes šiuo metu viskas yra leidžiamā ir īmanoma, visa reikiama ar ieškoma informacija (literatūrinė, vizualinė, muzikinė ir kt.) yra gaunama ir naudojama kur kas paprasčiau nei anksčiau. Mano nuomone, tam tikros tendencijos nenulemia menininko ar pačios meno kalbos gilumo, tikrumo, prasmės, vertės ir kitų dalykų. Tai yra tik formos ir kalbos, tarsi naujo raidyno, savito pasaulio ieškojimas. Kalbant apie meno vertę, galima pastebėti, kad jei muzika prasta – ji tokia ir gerame, ir nevykusiam spektaklyje. Ir priešingai, net jei ji puiki, niekada nepavyks „išgelbėti“ nėkam tikusios choreografijos; jei sukurta žodžiai nedera, neturi prasmės – jie ir Federico Fellini filme bus beprasmiai, bergždi. Nepamirškime, kad atlikdami bet kokį darbą turime galvoti ir apie kokybę, j yra vienas iš svarbiausių veiksnų mano kūrinio sėkmėi.

Šiuo metu meno pakraipų yra begalė. Jau vien pažvelgus į interneto platybes galima pamatyti, kad visur mirga naujovės. Ar ištės jos ko nors vertos? Dažnas žmogus nori save parodyti – štai, pažiūrekite, su kuo aš nusifotografavau, buvau šio mesto toje gatvėje, dalyvau tokiai renginyje, pažiūstu šias įžymybes ir pan. Tas pats vyksta ir vadinamuose moderniuose menuose, t.y. taip ar kitaip interpretuojami jau esami, nieko naujo nesakantys meno objektai, formos, faktūros, multidisciplininiai deriniai, epochos, stilai, žanrai ir pan. Pasaulio galerijos, koncertų salės, teatrų seniai perpildyti kičo. Esmė juk – ne ką, o kaip tu kažką padarei. Ar naujai užgimstas jaunas pasaulis su sava minimi ir raiškos forma iš karto turi mūsų pajautą ir atjautą, pripažinimą, išliekamąją vertę? O gal tai tik atskirti tikras meno vertės nuo šlamšto?

Jūs augote intelektualų šeimoje, nuolat apsuptas profesionalaus meno. O kaip eiliniam žmogui atskirti tikras meno vertės nuo šlamšto?

Lietuviai yra labai dvasinga tauta, iškankinta įvairių „negalavimų“:

karų, priespaudų, išgyvenusius nesugrįzinamų praradimų. Didžiulis tautos intelektualinis potencialas, taip pat ir nuo senų senovės gyvenė Lietuvos žydai, lenkai, gudai, ukrainiečiai, vokiečiai, Krymo totoriai, čigonai ir kt. buvo išžudyti, ištremti arba pabėgę, likusius bandyta sistemiškai gnuždyti, perplauti smegeinis ir skonį, sunaikinti pasitikėjimą savimi. Savo gražiausią daugiakultūrė piliečių obelis šaką, sakyčiau, kamieninę šaką, esame negrūžtamai praradę. Dabar privalone išsiauginti naują Lietuvos jaunimo ūglį, kuris yra ir bus gyvas, mums, vyresniems, tvirtai laikant Lietuvos tautinio identitetą bei labai senos mūsų daugiakultūrinės visuomenės ir kasdienio visuomeniškumo vystymosi vadeles.

Dažnai būdamos ir nuo ankstyvos jaunystės kartkartėmis gyvendamas užsienyje, daug važinėdamos po pasaulį, matau siaubingai daug meno komercijos. Būtent taip reklamuojama muzika, vizualus menas, literatūra – net ir per spaudą, klasinius kultūrinius kanalus, atseit patiekiančius tik aukštostos kokybės meninį rezultatą. Rinkodara, viešieji rūšiai, lobizmas, reklama ir t.t. – mes tapome visiški jų vergai nuo tada, kai atsirado elektra, išėjai, televizija, radijas, o dabar ir internetas, viena tai sujungė į vieną gyvą informacinių-komerčinę tēkmę. Reikėtų konstatuoti ir dar liūdnesnį faktą: visame pasaulyje tikras menas grimzta į vidinį užsisklendimą. Tik išprusę ir besidomintys žmonės dar sugeba atrinkti pelus nuo grūdų. Daugelis moka nemažus pinigus už koncertą, renginį ar vadinančią meno kūrinį vien tik todėl, kad jems minėtais kanalais pranešama, jog tai puikus atlikėjas ir „to praleisti nevalia“. Taip sistemiškai ugdoma nauja karta, ateityje vis mažiau benuoksianti meno pasaulyje.

Jei palygintumėte Lietuvos kultūrinę situaciją su užsienio – gal mes kuo nors esame pranašesni?

Džiaugiuosi savo namais, Lietuva, – visi čia šalia ir vieni kitus pažista. Mūsų nebéra jau tiek daug, o kai iškyla problemų ir klausimų, patarimo kreipiesi juk į šalia esantį žmogų. Baltijos kelias vis dar egzistuoja ne tik prisiminimuose, bet ir mūsų sąmonėje. Galima pasidžiaugti lietuvių pastangomis išsaugoti savo tautinę tapatybę, dabar atėjo laikas išsiugdyti kultūrinę, ypač šiandienos pasaulio kontekste. Aišku, didžiuolė sovietinio mentaliteto įtaka labai jaučiamą ir dabar. Velkame, to ne-pastebėdami, gigantišką posovietinės visuomenės mentaliteto šleifą ir turime išdegta tam tikrą skonį menui ir ne tik jam. Gal reikytu paanalizuoti, pažvelgti į save iš šaličių, o gal ką ir patys įvykdėme bei atradome, ko dar niekada neturėjome?

Gal tada bus lengviau susivokti, kas tokie esame? Vakaruose viskas yra privatū, seniausiai vyrauja tos pačios mums jau gerai žinomas laisvos rinkos taisyklės, kurioms kultū-

Martynas Švėgžda von Bekkeris Laisvės alėjoje Kaune, 2014 m.

T. PABEDINSKO NUOTR.

ra, man rodos, beveik nerčikalinga. Mes turėtume į tai žiūrėti labai atsargiai, sakyčiau, akyliai. Taip nebeleika dvasinio ryšio tarp žmonių, o vėliau ir poreikio jam reikštis, kurti, puoselėti. Mes sielėje esame tikresni, gilesni ir nuoširdesni. Pabrėžtinai linkėčiau tai išlaikyti ir, ypač jaunimui, nepasiduoti globaliniams rinkodaros pasiūlos ir paklausos „kokteiliiu“. Esu išsitikinęs, kad netolimoje ateityje pasaulių nustebinsime savo išsilavinimui, atradimais, patentais, idėjomis, menais, kūryba, išlaikydamai gamtą ir savo senają pagonišką kultūrą bei nuostabią kalbą. Mes nesame industrinė valstybė ir niekada ja netapsime. Nemokame kitų trypti, okupuoti ir naikinti. Susitaikykime su tuo, kad Lietuva liks tokio pat geografinio dydžio, kadaise jau „apkramyta“ iš visų pusų. Bet galbūt mums ir ne reikiaapti industrinė valstybę? Geriau žiūrėkime į kokybę, o ne kokybę. Gal tapsime tikruoju Europos kultūros centru? Ar tikrai norime ir siekiame to? O kur ir dėl kokių priežasčių pabėga Lietuvos jaunasis intelektas? Ar tikrai tik materialių gėrybių paieškos genomas? Niekada nesutiksiu su šiuo teiginiu. Tie, kurie jaunimą kaltina emigruojant dėl savo gerovės, dažnai patys yra didžiausia emigracijos priežastis. Primitivi „atkatai“ ir viešųjų pirkimų politika visose srityse, debatai ir kasdieniniai sprendimai, nusileidžiantys žemiai juosmens, mūsų pačių išrinkti valdžios atstovai, mūsų pasyvumas ir abejingumas. O gal tai įprastas sovietinis refleksas, kad už mus tai kas nors sutvarkys ir patiemis nereiks nieko daryti? Tik intelektas ir kultūra, pasitikėjimas savimi ir mūsų pačių kasdieninės pastangos yra patikimiausiai ginklai siekiant konstruktyvaus vystymosi ir tobolėjimo.

Dažnai grojate naujus jaunu kompozitorų kūrinius, nors galėtumėte atlikti tik pripažintų autorių muziką. Kodėl Jus žavi jaunieji?

Nes jie man įdomūs ir nuoširdūs – jaunimas visad verda ir kunkuliuoja drąsais pilietiniais išbandymais, naujais kūrybiniais sprendimais, savita veika. Nepaprastai malonu, kad jie manimi pasitiki, kai kurie nedrašiai prisipažista, kad sutvarkys muzikinę medžiagą taip, kaip man

patogiai groti, kad jie nelabai žino, kaip čia reiktu parašyti. Visada paškatinu rašyti taip, kaip patys girdi, nes tai ir yra tikra. Esu senas scenos vilkas, mano kasdienis darbas yra susidoroti su pateiktomis užduotimis. Jaučiuosi galantis duoti gerų patarimų apie atlaimo ypatybes, subtilybes, niuansus. Kiekvieną kūrinį priimi kaip iššūkį. Man įdomu pamatyti kiekvieno jų spalvą, pajusti kvapą, kūrėjo prisilitimą. Aš pats esu kūrėjų vaikas, todėl išmokau atjausti ir kitų būtų, akimirkas. Gavę naują kūrinį, stengiuosi atliliki viską maksimaliai, nesvarbu, ar autorius dar tik pradedantis, ar patyręs, ar pripažintas genijus, ar jau pamirštas, atseit nickam tikęs.

Esu grojės nemažai modernios muzikos, todėl ir Lietuvoje, ir užsienyje jauni kūrėjai man šūsnimis patiki savo kūrinius. Kartais randu ir po durimis pakištų partitūrų. Partities įvertinti muziką lyg jau ir turiu. Tačiau būna ir taip, kad kūrinys, analizės ir kasdieninio darbo pradžioje niekuo nesuspindėjęs, tarsi brėsta, ir kartais net po kelių savaičių staiga atsiveria, nušvinta, net džiaugsmo ašara nurieda, nes pajunti, kad toje muzikoje yra gelmė.

Man asmeniškai gražiausia, kad jauni menininkai ieško kažko savo, siekia išreikšti savas idėjas, savo darbu atsiudoti kitiemis. Tai yra labai svarbu. Asmeniškai aš kūrėja iš didžiosios raidės pavadinčia Rasą Bartkevičiūtę. Tiesa, ji mano kartos. Taip, ji sukūrė kelias miniatiūras smuikui solo, kurias aš žinau ir atlieku. Tačiau visiems linkėčiau parašyti tokį miniatiūrų kaip jos „Medelija“ ar „Gėla“. Kaip tai giliai sielą kabina! Nežinau, ar ją kas nors vertina ir pripažista, bet laikas viską sudėlios į savo vietas. Manau, kad ne kokybė, o kokybė yra svarbiausia. Juk Čiurlionis neparaše devynių simfonijų. Tikrus dalykus reikia brangiinti ir tausoti. Tikiu, kad ateis laikas ir būtent jie bus Lietuvoje pripažinti ir įvertinti, o ne besikeičiančiu politiniu kadenciju užkulisių atstovai, neretai vieni kitims dalijantys garbingus apdovanojimus.

Esate ne tik atlikėjas, bet ir kompozitorius. Ar kūryba Jus papildo kaip atlikėja, ar labiau grojimas kaip kūrėja?

Yra taip, kaip pasakėte – abu da-

lykai vienas kitą papildo. Esu visai nedaug sukurės, vos vienuolika miniatiūrus smuikui ir pjeses aranžuočių. Su pertraukomis vis dar kapstausi stambesnėje neužbaigtoje formoje. Bet galiu drąsiai pasakyti, kad tie kūriniai man yra šventi. Norintys kada nors prisiminti ir sakys: „čia Martyno pokštai“. Tai tarsi žaidimas, kurį muzikantai turi išméginti, nes tai yra nuoširdu. Kiek tai naudinga – kick-vienas tesprendžia pats. Tos pjesės yra labiau metodiniai etiudai, nes ten yra ir techniškai gana sudėtingi dalykai. Beje, apie mano grojimą girdėti įvairiausią nuomoną. Vieni sako, kad aš gerai rašau ir groju, kiti priešingos nuomonės. Tenka išgirsti sakant, kad aš ne koncertuoju, o užsiimu kultūrine veikla, ir tuomet iškeliamas viešas klausimas, kam man apskritai to reikia. Bet aš pats moku džiaugtis tuo, ką darau ir kuo tikiu – tiesiog esu optimistas.

Papasakokite, kuo dabar esate užsiemęs ir kokie artimiausiai Jūsų planai?

2014-ieji padovanojo įdomias koncertines keliones į Indoneziją ir Iraną, nuostabių naujų kultūrinį ryšių. Šiuo metu grojau man įdomius kūrinius iš savo puikaus profesoriaus a. a. Raimundo Katilius našlės Birutės Katiliénės perimtos natų bibliotekos-archyvo. Nutariau sau – kiek galésiu, tiek išgsriu, stengiuosi įveikti kuo daugiau mylimo Mokytojo sukauptos muzikinės medžiagos. Pavasarį laukia jaunos kompozitorės Monikos Sokaitės „Concerto grosso“ smuikui ir kameriniam orkestrui premjera. Tai bus tarsi panirimas į ledinį vandenį, o gal ir į ugnį, su daug iššūkių. Taip pat turiu nuostabių Vykinto Baltako pjesę „Eine kleine Nacht Musik“ („Mažoji nakties muzika“) smuikui solo. 2015 m. rudenį kartu su pianistu Daumantu Kirilauskui esame numatę atliki įdomią sonatų programą iš R. Katilius archyvo, kurios darbar dar neišduosi. Planuoju išleisti naujų solinę kompaktinę plokštelię, kuriai šiuo metu vis dar renku kūrinius. Greta to yra visokių mažesnių pasirodymų. Turiu nuostabų instrumentą ir dabar labai juo džiaugiuosi! O kai būna visai liūdnai, per internetą „pasigaunu“ Lietuvos radiją ar televiziją ir sužinau viską, kas vyksta namie.

Apie balso nusavinimą

Pokalbis su režisieriumi Agnumi Jankevičiumi

Sausio 29, 30 d. teatro „Lélė“ Didžioji salė trumpam taps sumažintu Vilniaus socialinio, kultūrinio ir politinio landšafto modeliu; bus prisimintos pastarojo dešimtmečio istorijos, susijusios su viena plačiai žinoma figūra, tikrų faktų ir anekdotinių mififikacijų fone atgims miesto įvaizdžiai ir simboliai, o visa tai tarsi filme čia pat scenoje ims demonstruoti vienam garaže suverstos senos detalės. Su šiuo juodai humoristiniu objektu, muzikos, vokaliniai eksperimentai ir videoprojekcijų spektakliu „Lélės“ scenoje pirmą kartą pasirodo režisierius Agnus Jankevičius, pasivietęs dirbtį scenografių ir kostiumų dailininkę Laurą Luišaitytę bei videoprojekcijų autorius Joną Terteitį. Spektaklyje „Maršrutas“ vaidina ir gausi aktorių komanda: Karolis Algimantas Butvidas, Indrė Liutkevičiūtė, Jurgis Marčėnas, Dainius Tarutis, Birutė Belada Tauterytė, Deivis Sarapinas. Su režisieriumi Agnumi Jankevičiumi kalbamės apie spektaklį, jo kūrimo procesą, darbą „Lélės“ teatre ir Vilniu.

Gal pradžiai labai punktyriškai – apie ką tau pačiam šis spektaklis?

Apie tai, kaip garaže likusios detalės sukūrė filmą apie baisų Padarą, miesto merą, kuris, įkvėptas savo žmonos Ksenos, keliauja per Vilnių pamiti iš tokio vaikino, gažo savininko Stasio, paskutinį balsą, kurio jam trūksta iki pilnos lai-

mės. Jis turi savo kelią ir juo cina. Šalina viską, kas stoją skersai – „Šanchajų“ sudegino, prospektą plynėti išlupo, medžius nupjovę. O dabar jam reikia balsą, todėl važiuoja pas Stasi ir ji terorizuoją. Tą balsą, be abejo, jis gauna. „Kur ding Stasys? Kur jis yra, tas paprastas žmogelis, iš kurio atčmė viską – darbą, šeimą, balsą?“ – klausia jo daiktai.

Atimti balsą – tai nutildyti, sunaikinti?

Cia tokia dviprasmybė. Atimti balsą – tai atimti tapatybę. Bet atiduoti balsą – tai ir padėti kryžiuką ant biuletenio, taigi už ką nors balstuoti. Išraiškingas posakis – „atiduoti balsą“, tarsi atiduoti skaičių, dalį savęs. Man tai asocijuojasi su vampyrizmu: surenki kelis tūkstančius balsų, atstovaujti tiems, kurie tuo atidavę savo balsą, turi teisę už juos kalbėti. Tačiau iš tiesų nusavini tuos balsus tam, kad pats galėtum kalbėti – ne dėl jų, o dėl savęs. Spektaklyje balso atėmimas yra tarsi galvos nurovimas, tapatybės sunaikinimas. Nes santykis kaip su daržove – kam tau tas balsas, ką su juo veiksi?

Spektaklyje susitelkiama į kelias istorijas, nors per įvaizdžius, detales ataidi ir daugybė kitų. Vis dėlto svarbiausios – maršrutinių taksi, skandalingasis prospektas grindinys, „žaliojoje Europos sostinėje“ (sic!) kertami medžiai. Kodėl panorai apie tai kalbėti – dėl įniršio, kas-

dienybėje atsiradusio nesmagumo?

Impulsas atėjo iš asmeninio įniršio. Manau, kad mikroautobusų įmonių atžvilgiu buvo pasielgta labai neteisingai ir monopolistiškai. Ir tokį istoriją dėl miesto savivaldybės, o konkretiai – dėl jos vadovo – veiklos yra begalė. Tas asmuo apskritai yra ryški figūra, turinti savo simboliką, heraldiką, mitologiją, ir medžiagos yra apšciai, reikia tik valios ir noro atsirinkti. Pasiekimų sąrašas ilgas ir nuolat pildomas: ar tai būtų mistiniai gaisrai „Šanchajuje“, ar piagiai iš Kinijos atvežtos trinkelės, kai tikrosios puošia mūsų personažo kiemą, ar Gedimino kalno medžių epopėja, kai staiga jie tapo kalno erozijos kaltininkai. Taigi šios istorijos galiusiai liko dėl to, kad jos man arba atrodo giliai absurdūs, arba sukelia neteisybės jausmą.

„Maršrutas“, kaip ir daug kitų tavo spektaklių, atsispėja nuo realybės, tikrų istorijų, to, kas yra čia ir dabar. Ar nesinori nuo viso to nutolti, ištrūkti į universalesnę plotmę?

O kas yra daugiau be realybės? Jei pradedi galvoti apie globalius dalykus, apie egzistencinį blogi, neteisybę, realybę atsitraukia. O tai jau veda prie mūsų mylimo lietuviško metaforinio teatro, kuris tarsi kalba apie tai, kas yra dabar, bet buvo ir prieš 100 metų, bus ir po 200 metų. Tai saviapaulė, nes jei gyvenu čia ir dabar, tai ir kalbėti reikia apie „dabar“. Juolab kad empirinė patirtis iš-

NUOTRAUKA IŠ TEATRO „LÉLÉ“ ARCHYVO

„Maršrutas“

lieka žmoguje, nuolat dalyvauja jo gyvenime. Neturiu pretenzijų į amžiną bybę, apibendrinimus, pamokslavimus.

O pretenzijų provokuoti turi?

Ne provokuoti, o diriginti. Provokacija man apskritai nuvalkiotas žodis, teatrinių klišė. Sudirginti, parerzinti – to siekiu. Nes jei sakysi, kad padarom taip ir anaip, tai niekuo nesiskirsiu nuo tų kandidatų. Netikiu teatru kaip šventove – man tai absurdas, savęs aprabojimas. Teatras – tai tokia visuomenės ląstelė, kuri turi diriginti. Yra proga būti pajuoktam, įžiustum, nelikti abejingam. Jei tave sukurbina, vadinas, esama kažko, su kuo nesutinki. O jei nesutinki, vadinas, susimaištai, turi savo požiūrių. Tada kalbėsi apie tai su kitais ir gimbsta dialogas. Taigi kūryba nesibaigia aplodimentais.

„Maršruto“ kūrimas irgi buvo panašus į dialogą – konkretaus scenarijaus nebuvo, spektaklio audinys radosi kolektyviai dirbant, kalbant, ieškant. Ką toks procesas duoda?

Malonumą. Be abejo, svarbu ge-

ra komanda, žmonės. Man regis, žmogui visada smagu, kai jis pats ką nors sukuria. Atradimo, žaidimo džiaugsmas „veža“. Nežinau, gal aktoriui taip sunkiau, nepatogiau, bet aš nesiekiu savo kalbomis ir elgesiu sukurti sukūrinės vonios efekto. Konflikto ar spaudimo speciaių irgi nenoriu, man tai neįdomu.

Kita vertus, pats šiek tiek jutua spaudimą ir vidinį konfliktą dėl to, kad tai lėlių teatras. Ir nors iškart apsibrėžiau, kad su lėlėm nieko nedarysiu, vis tiek jaučiausi keistai. Vis sakiau sau – negalvok, kad esi lėlių teatre, dirbk kaip visada. Be abejo, tai ne lėlių spektaklis – nors yra kaukės, instalacijos iš objekto, etiudai su atgaivintais daiktais. Ir vis tiek – apsidairau, o aplink visur lėlės.

Pagalvojau, kad spektaklio tema ir artėjantys rinkimai – ironiškas sutapimas.

Visiškas sutapimas. Galiu iškart išplatint pranešimą, kad jei spektaklis yra apie vieną asmenį, tai ne dėl to, kad kitus palaikau, bet tik dėl to, kad man pristigo laiko kickvienam iš jų iškepti po tokį blyną.

KALBĖJOSI AGNÉ PULOKAITĖ

Du pasaulius tyrinėjant

ATKELTA IŠ 1 PSL.

hipnotizuojančią spiralę... Pamažu įtikiu magiškomis Jurgos galiomis ir stebuklingu, iš pažiūros visai breikšmių žodžiu kratinio poveikiu. Ne veltui videoperformansas pavaidintas „Skaiciuotė – Abrakadabra“ – tinka ne tik žodžio reikšmė, bet ir istorija. Nors dėl žodžio abrakadabra kilmės diskutujama, jo nepaprastomis galiomis žmonės tikėjo bene iki XIX a., burtažodį naudoavo gydyti įvairiomis ligoms. Dabar tai tėra žaidimų, fokusų žodelis. Atvirkščia tampa skaiciuotės istorija – menininkė įkvėpė mistikos ne tik žodžiams, bet ir pačiam išskaičiavimui – badymas pirštu tai į save, tai į žiūrovą virsta magišku ritualu, sustiprinančiu girdimą užkeikimą.

Patraukusi į kitą patalpą sutrinku ne mažiau. Videokoliažė „Abrakadabra – žemyn“ Jurga leidžiasi tamsiu požemiu mušant būgnams, kol jos visiškai nebematyti. Žaižaruojanti šviesa tunelio gale skatinė pasmalsauti ir nueiti paskui ją, su teikia viltį (juk taip sakoma) rasti atpildą už nueitą kelią. Tačiau viltis – kvailių motina (taip irgi sakoma), todėl, užmetus aki į kitą videokoliažą „Abrakadabra – aukštyn“, nusprenčiu, kad nieko toje apačioje nėra –

tik Jurga su žaižaruojančia šviesele. Kitame kūrinyje erdvė kitokia – tai nebe senas fortas, o veikiaus sovietinis pastatas. Ant jo stovi išdidi herojė Jurga. Lėtai praskridus lėktuvui, ji pradeda suktis ir virsuta optine iliuzija. Didvyri Jurga stovi ant tokio pastato neatsitiktinai – kas gi, jei ne „Dom Sovietov“, geriau atskleidžia SSRS savimeilę ir išlidumą? Statinys uždrėbtas tiesiai ant Prūsijos Kioningsbergo pilies griuvėsių, siekiant aiškiai parodyti okupantų galybę. Girdėjau, vietinai jį dažnai Indrikis Gelzis, ekspozicijos fragmentas

vadina monstru. O juk prieš tai matytas fortas yra išlikusi griuvėsių dalis! Padavinimai ne tik nusako kryptis, bet ir asocijuojasi su blogiu ir gériu. Iprasta manyti, kad aukštyn reiškia geryn, pavyzdžiu, kilti karjeros laiptais, o žemyn – blogyn, pavyzdžiu, žemai pulci. Tik šitame videokoliaže aukštyn atrodo apgaulingai, tai suponuojau ir sovietinis pastatas, ir herojės virtimas iliuzija. Žvilgsniu grižtu prie Steino požemiu ir suprantu, kad visgi žemyn kartais reiškia geresnus dalykus nei aukštyn. Tik

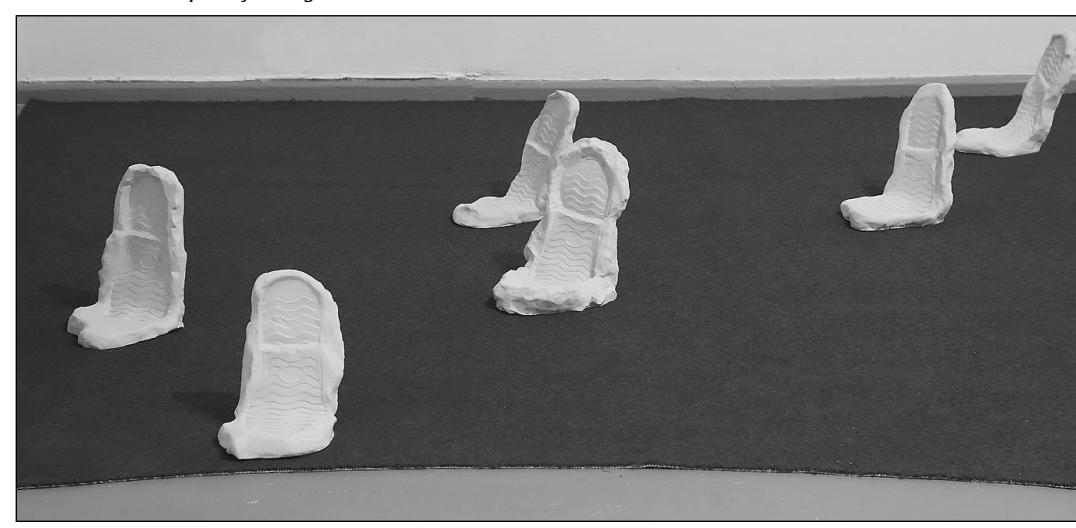
iš pradžių tai sunku išsiųmoninti.

Išejusi iš tamsios misticinės Jurgos Barilaitės kūrinyje erdvės grižtu pas Indrikį Gelzį, į kambario remontą. I tikrovės pasaulį, kuris dėl savo kasdieniško aikškumo suteikia saugumą jausmą. Aš ir vėl čia, dviprasmiški vaizdai manęs nebechipnotizuosis, galima šiek tiek atskivépti. Stoviu prie dviejų tuščių lentynų ir apmatau ką tik matytus reginius aname pasauliye. Staiga pastebiu – ir vėl tie mastelių žaidimai! Lentynos juok skirtinio parodysti, bet išmatavimai

tie patys... O gal ir plotis skiriasi? Pagaliau suprantu, kad ir čia, racionalioje tikrovėje, knibždėte knibžda dviprasmybių ir paslapties, kadangi kickvienas į viską žiūrime iš skirtinės pozicijų. Šneku ne tik apie skirtinės atstumo, žvilgsnio kampo taškų, apie kuriuos kalba lentynos (kurias iš atitinkamos vietas matome kaip visiškai identiškas) ar videokoliažas su trimis paveikslais ir trimis žiurovais, bet apie skirtinės pažiūras ir suvokimą, kurį kartais reikia keisti, kad galėtume iki galio suvokti objekto esybę. Dabar pasidaro kaip niekad aiški automobilio videokilos žinutė – pakeitę žiūros kryptį, pamažome naujas, netradicines objekto galimybes, apie kurias prieš tai nepagalvojome. O tai yra viso šiuolaičio meno, visų kultūros naujuovių saltinis, stumiantis mus pirmyn.

Ši kartą pritariamo linktelėjimo iš niekieno nelaukiui ir drąsiai pareiskiu – nors atskirai pristatyti, visiškai skirtinės Jurgos Barilaitės ir Indrikio Gelzio solo pasauliai puišiai susipildydami vienas kitą ir atmintyje susilieja į vieną netikėtą unikalią patirtį.

Paroda veikia iki vasario 7 d.

A. NARUSYTĖ NUOTR.

Savaitė bruzdesio ir emocijų

Teatro vaikams ir jaunimui festivalis „Kitoks“ baigėsi

Milda Brukštutė

Kažin ar teatro festivaliai vaimams ir jaunimui galėtų turėti ištikimą publiką – nors žiūrovų niekad netruksta, jie būna vis kiti. Matyt, kaip tik dėl to šiame renginyje ir nesijučia to festivalinio kvapo. Nataip, užplūsta savaitei „Menų spaustuvė“ vaikai, bet kasdien (tad ką jau kalbėti apie kasmet?) vis kiti ir vis kitokie. Tai agresyviai būriaus, atkeliauva su klase, tai pavieniai, dažniausiai lydimi kurio nors vieno iš tėvelių. Grupuojami šie išskirtiniai nepastovumo žiūrovai labai pairstai, pagal metus, tačiau dažniausiai vis vien dalis jų per spektaklį nusivylimu kupinais balsais zyzia, kad jiems jau arba dar „neįdomu“. Iš tiesų, rodyti spektaklį vaikams – didžiulė atsakomybė, ir ne vien dėl to, kad šitaip ugdomas arba gadinamas jų skonis, kultūros ir pasaulio supratimas, bet ir dėl paprasčiausių būtininių priežasčių: juk kaip sudėtinga jiems čia atvykti, nusirengti ir apsirengti, būti tarp kitų vaikų ir taip toliau. Po viso šito tėvų, mokytojų ir vaikų vargo atrodo, kad scenoje tiesiog privalo įvykti kažkas, kas būtų bent kiek vireso to bruzdesio verta.

„Kitoks“ yra jau penktasis teatro vaikams ir jaunimui festivalis „Menų spaustuvė“, tačiau jo konцепcija vis dar lieka neapibrėžta. Tiesa, čia itin daug dėmesio skiriamas judesiui, šokiui, vengiamo valstybiuose teatruose pastatytų spektaklių, bet ižvelgti kažkokį apčiuopiamą kitoniškumą vargu ar įmanoma. Juk kažin ar vis dar yra prasmės tiesiog didžiuotis beveik kiekvienam spektaklyje naudojamomis vaizdų projekcijomis? Matyt, svarbiausia bent jau šiamečio festivalio buvo ne pagrindinėjo programa, o vaikams po spektaklių rengiamos dirbtuvės, kuriose jie kartu su matyto spektaklio aktoriais galėjo pažvelgti į scenos menų paslaptis iš kitos, nebe žiūrovų, o kūrėjų perspektivas. Vis dėlto dirbtuvės norėtusi palikti mažiesiems ir apsistoti prie matyto spektaklių ir jų sukeltų minčių, pabandant pro-

gramą bent kiek apibendrinti.

Didžiausiu festivalio atradimu vadinčiai Hege Haagenrud (Norvegija) vaizdo ir šokio spektaklių „Mažasis kritikas“, skirtą 7–10 metų vaikams. Šis darbas labai paprastai ir kartu įdomiai apžvelgė teatro vaikams ypatumus, kas, manau, buvo vertinga tiek susirinkusiems vaikams, tiek ir norintiems juos suprasti suaugusiems. Scenoje veikė dvi šokėjos (Maria Freyvoll ir Marie Male Kalstø), jų šokį nuolat nutraukdavo didžiuliame ekrane matomi vaikų veidai (videorežisierai – Vibeke Heide ir Hege Haagenrud). Net tuomet, kai vaikai nekalbėdavo, šokėjų judesius lydejo kritiškas, nuobodžiavanties ar susižavęs jų žvilgsnis. Svarbūs čia ne tik (gal net ne tiek) vaikų komentarai, koks turėtų būti geras spektaklis vaikams (gražios spalvos, graži muzika, šiek tiek meilės, šiek tiek veiksmo, kažkieno mirtis, daug greitų ir daug lėtų judesių ir pan.), bet ir pats jų buvimas, kuris automatiškai padarė kūrinį įdomesnį, gyvą, natūraliai vaikišką.

Iš tiesų, juk vaikus labiausiai domina vaikai. Ir vaikų knygose, ir filmuose pagrindiniai veikėjai būna vaikai – nebūtinai žmonių, gali būti ir gyvūnų ar, pavyzdžiu, žaislų vai-kai, svarbiausia, kad jie nebūtų suaugę. Kaip tik tai ir tampa dažna teatro bėda, išryškėjanti tuomet, kai ant scenos atsiduria gėdingai infantiliū (mat kitaip nesugebėjė šios bėdos įveikti) suaugusieji. Sí kartą tai labiausiai matėsi šokio teatro „Dansema“ spektaklyje „Maži stebuklai“, skirtame 2–5 metų vaikams. Žinomi šokėjai Agnė Ramanauskaitė ir Mantas Stabačinskas mažiesiems žiūrovams šokio judesiais bandė perteikti naujus gyvybės atsiradimo stebuklą. Spektaklyje, dėliojamame istorija skirta vyresnio amžiaus vaikams, kuriems jau nebebužtenka vien tik žaismingų vaizdų, padančių pažinti kultūros, meno ar bent jau pojūčių pasaulį. Tačiau ir spektakliuose vyresnio amžiaus vaikams (nuo 6 ar 7 iki 10 metų), kur išties rutuliojamas koks nors vienitas veiksmas, pasakojimas nerūsus, trūkinčiantis, nugrimzdęs kaž-

vaizdų naujame pasaulyje sukeltas emocijas.

Kituose festivalio spektakliuose, skirtuose vaikams iki 6 metų, taip pat buvo bendraujama vaizdų kalba, vengiant vienos konkretios istorijos. Tačiau juose, pasitelkiant įvairias priemones, atlikėjams netekoapti tuo svarbiausiuoj, vaikų dėmesį privalanciū išlaikyti, pačiam save atstovaujančiu objektu. Italų

kur į antrą planą. Panašu, kad šių spektaklių kūrėjai taip vengė šiuo metu itin nepopularaus moralizavimo, kad apskritai pradangino ar bent jau labai giliai paslėpė savo istorijų prasmę.

Režisierė ir atlikėja Auksė Petrulienė savoju spektakliu „Šiltnamio istorijos“ bandė parodysti vaikams smulkiu ir gležnų augalų pasaulį. Pati idėja atrodo gana prasminga,

miestelio (dailininkas Imantas Preicas). Nors ir nuolat rodoma, nelaimingoji mergaitė kažkur vis pasimesta: vaizdų pasaulyje, kuriamo vis iš naujo galima spėlioti, kas čia ką ir kur veikia, jos istorijos tarytum nelieta, neatrodo, kad miestelis būtų regimas jos akimis. Aišku, pasakoju užduotį apsunkino ir ganetinai sudėtinga, svajones, sapniškus vaizdus kartu su skaudžiai realybe derinant pasaka.

Stalo teatro sapnų spektaklyje „Didysis Dūdininkas“ (režisierė ir dailininkė – Saulė Degutytė) atvrai atsisakyta nuoseklios, kažkur veandančios istorijos. Scenoje matyt du žmonės (Edita Zizaitė ir Saulius Čepla), kurie gyvena paprastą, gal net veikiau grynaus buitinė gyvenimą: valgo, prausiasi, skutasi, siurbia kilimą, maigo telefoną ir taip toliau. Naktimis šie žmonės pasilepia už baltos uždangos, ant kurios išryškėja jų sapnų vaizdai. Sapnai, nukeliantys į įvairius didingus gamtos kampelius su ta kasdienė treintimi turi mažai ką bendra, kaip ir kasdienybė lieka nepriklasoma nuo sapnų. Akivaizdu tik tiek, kad sapnai, nors ir turi siaubų elementų, čia gerokai gražesni už realybę, bent jau estetiškai. O kaip tvarkytis su košmarīškais sapnais, kurie iš tiesų vaikus dažnai gąsdina, lieka neaišku: spektaklio veikėjai pernelyg užimti kasdienės veiklos demonstravimui ar netgi barniai, kad spėtų pagalvoti apie savo naktinių sapnų pasaulį.

Festivalis „Kitoks“ į savo programą įtraukė tikrai nemažai spektaklių, tačiau didžioji dauguma jų čia pateko iš tos pačios „Menų spaustuvės“ repertuaro. Taigi pagrindinis organizatorių nuopelnas būtu ne pristatyta lietuvių teatro vaikams panorama, o trys užsienio teatrų svečiai bei minėtosios po spektaklių vykstančios dirbtuvės. Manau, mažiesiems to visiškai galėjo pakartoti, kad spėtų užsikrésti scenos menu, o suaugusiems, dėl vienų ar kitų priežasčių besidomintiems siandieninės teatro vaikams ypatumais, atradimais ir klysteliais, veikiausiai ši programa pasirodė mažoka.

„Marmaladas“

D. MATVEJEVO NUOTR.

teatro „Tam Teatromusica“ videoprojekcijų spektaklyje „Sugautas šešėlis“ buvo gilinamas iš spalvų bei formų galias: jas stebint ir su jomis žaidžiant, mėginant pagauti baltoje erdvėje tai atsirandančius, tai išnykstančius objektus (vaidina Flavia Bussolotto). O Švedijos teatro „Claire Parsons Co“ cirko spektaklyje „Marmaladas“ buvo atsidieta įvairiausiai skonių analizei, praturtintai įvairiaisiai cirko elementais, o tai vėlgi leido atlikėjams gyvai bendrauti su publika ir nepasiduoti spektakliuose vaikams pavojingam ir jiems būdingam infantilumui.

Atrodytų, nuosekliai pasakojama istorija skirta vyresnio amžiaus vaikams, kuriems jau nebebužtenka vien tik žaismingų vaizdų, padančių pažinti kultūros, meno ar bent jau pojūčių pasaulį. Tačiau ir spektakliuose vyresnio amžiaus vaikams (nuo 6 ar 7 iki 10 metų), kur išties rutuliojamas koks nors vienitas veiksmas, pasakojimas nerūsus, trūkinčiantis, nugrimzdęs kaž-

tačiau šiame šiltnamio pasaulyje, vaizduojamame „Psilikono teatro“ principu (nedidukėje aparato plokštėje keičiant silikonines marionetes, įvairias medžiagas ir užrašus, filmuojant ir projektuojant vaizdą dideliame ekrane), taip užsižaista modifikuotų pupelių verslu ir panašiais dalykais, kad visai pamirštama malžosius žiūrovus geriau supažindinti su tais, kurie dėl tokio plauko vertslininkų kenčia. Augalų gelbėjimas, kliūčių įveikimas tampa antraciliu, gančtinai paviršutinišku reikalui. Rodos, vienu metu norėta pasakyti ir gerokai per daug (prietai net iki lotyniškų augalų pavadinimų), ir tikrai per mažai.

Dramaturgija trūkinėja ir jauniosios kartos lėlininkų interaktyviame lėliu ir kino spektaklyje „Mergaitė su deguktais“ (režisierius – Šarūnas Datenis). Gerai žinomą Hanno Christiano Anderseno pasaką kūrėjai papasakojo videokamera, priartindami įvairius vaizdus iš miniatiūrinio, lėlėmis apgyvendinto

neįprastu keliu. Spektaklio muzikos vadovo Artiomu Tulčinskio teigimu, ši kompozicija įkvėpė sukurti muzikinį ansamblinį skambesį ir vieną balsą padalyti keturiolikai LRDT artisčių. „Šis rimtas kūrinyse mecosopraniui ir fortepijonui tapo pagrindu mūsų fantazijai. Paprastai jis atlieka viena dainininkė, akompanuojant fortepijonui, o čia turime didesnę kūrybos paletę. Kickviena aktorė – o jos labai skirtinges ne tik balsais, bet ir amžiumi, teatro mokyklomis ir psychologinėmis faktūromis – įneša savo charakterio bruožų. Kamerinėms dainininkėms šis kūrinas – aukštasis pilotažas, bet mums vokalas nėra svarbiausia. Mūsų užduotis – sukurti tam tikrą atmosferą ir įvaizdžius, pasitelkiant artisčių balsus. Viskas čia paklūsta

tam, ką sumanė V. Gavrilinas emocije ir idėjine prasme. O į tai, kas parašyta natose, žiūrime gana laisvai. Pavyzdžiu, jei aktorei nepatogu dainuoti aukštą balsą, mes ramiai pereiname į žemesnę oktafą“, – sakė A. Tulčinskis.

Daug dėmesio spektaklyje skiriamo ir vizualinei estetikai. Ją kuria žymūs šalies menininkai. Scenografija ir kostiumas rūpinasi Renata Valčik, gerai žinoma iš spektaklių „Publikos išplūdimas“ („Trupė PS.“), „Paukštyno bendrabutis“ (Klaipėdos jaunimo teatras), „Karalius Lyras“ (Lietuvos nacionalinis dramos teatras), „Smėlio žmogus“ (Vilniaus teatras „Léle“), „Dvieju pasaulių viešbutis“ (Lietuvos rusų dramos teatras) bei filme „Nuodėmės užkalbėjimas“ (rež. Algimantas Puipa).

Mistišką atmosferą scenoje kuria šviesų dailininkas Eugenijus Sabaliauskas, išraiškingus artisčių charakterius išryškins stilistė Karina Leontjeva.

Spektaklyje vaidina aktorės Aleksandra Metalnikova, Jevgenija Gladij, Inga Maškarina, Lilija Mračko, Larisa Popova, Anžela Bizunovič, Jelena Juščenko, Jekaterina Makarova, Jevgenija Karpikova, Tatjana Genzel, Juliana Volodko, Vera Stasenė, Julija Krutko ir Jevgenija Ruskova. Jų vokalo parengimų rūpinasi kompozitorė Rita Mačiūnaitė, aktorėms scenoje akompanuoja pianistė Alisa Gaižauskaitė, o artisčių plastine raiška rūpinasi Monika Klimaitė.

LRDT INF.

Premjeros

Muzikinis spektaklis apie moters pasaulį „Rusiškas sasiuvinis“

Režisierė Olga Lapina, dviejų „Auksinių scenos kryžių“ laureatė, ruošiasi muzikinio spektaklio „Rusiškas sasiuvinis“ premjerai – ji numatoma sausio 30 ir 31 d. Lietuvos rusų dramos teatre. Režisierė ēmėsi nelengvos užduoties – dramos scenoje atgaivinti iškilus rusų kompozitorius ir folkloristo Valerijaus Gavrilino to paties pavadinimo vokalinį ciklą. Šis kūrinas autorui pelnė garsiąjį Michailo Glinkos premiją ir tarptautinį pripažinimą.

Muzikinis spektaklis pasakos apie slapčiausias moters sielos subtilybes, dvasinius atsivėrimus, ilge-

s, gyvenimo įprasminimą per kančią ir praregėjimą. Kūrino pagrindas – aštuonios šiuolaikiškai skambančios rusų liaudies tekstus cituojančios dainos. „Jos yra tarsi aštuoni paveikslai, kurie atspindi tam tikras moters emocines būsenas arba aštuonias moters sielos briaunas. Kančios motyvas, lydintis viso kūrino metu, atveda į vidinį moters išsilaisvinimą ir dvasinį apsvalymą, susijusį su gilesniu savęs pažinimui bei emocine branda. Kompozitorius į moters dvasinių pašauļi žvelgia su didžiule pagarba ir meile, – sako režisierė ir priduria: – Taip galėjo parašyti tik vyras, kuris turi drąsus ir smalsumo pažintį moteri.“

Sumanė perkelti V. Gavrilino kūrinių į dramos sceną, kūrėjai nuėjo

neįprastu keliu. Spektaklio muzikos vadovo Artiomu Tulčinskio teigimu, ši kompozicija įkvėpė sukurti muzikinį ansamblinį skambesį ir vieną balsą padalyti keturiolikai LRDT artisčių. „Šis rimtas kūrinas mecosopraniui ir fortepijonui tapo pagrindu mūsų fantazijai. Paprastai jis atlieka viena dainininkė, akompanuojant fortepijonui, o čia turime didesnę kūrybos paletę. Kickviena aktorė – o jos labai skirtinges ne tik balsais, bet ir amžiumi, teatro mokyklomis ir psychologinėmis faktūromis – įneša savo charakterio bruožų. Kamerinėms dainininkėms šis kūrinas – aukštasis pilotažas, bet mums vokalas nėra svarbiausia. Mūsų užduotis – sukurti tam tikrą atmosferą ir įvaizdžius, pasitelkiant artisčių balsus. Viskas čia paklūsta

tam, ką sumanė V. Gavrilinas emocije ir idėjine prasme. O į tai, kas parašyta natose, žiūrime gana laisvai. Pavyzdžiu, jei aktorei nepatogu dainuoti aukštą balsą, mes ramiai pereiname į žemesnę oktafą“, – sakė A. Tulčinskis.

Daug dėmesio spektaklyje skiriamo ir vizualinei estetikai. Ją kuria žymūs šalies menininkai. Scenografija ir kostiumas rūpinasi Renata Valčik, gerai žinoma iš spektaklių „Publikos išplūdimas“ („Trupė PS.“), „Paukštyno bendrabutis“ (Klaipėdos jaunimo teatras), „Karalius Lyras“ (Lietuvos nacionalinis dramos teatras), „Smėlio žmogus“ (Vilniaus teatras „Léle“), „Dvieju pasaulių viešbutis“ (Lietuvos rusų dramos teatras) bei filme „Nuodėmės užkalbėjimas“ (rež. Algimantas Puipa).

Bendruomeniniai menai XX a. ir dabar

Didžiosios Britanijos bei JAV kultūros politikos slinktys ir Lietuva

Virginija Vitkienė,

Daiva Citvarienė

Vakaru šalyse, ypač Didžiojoje Britanijoje ir Jungtinėse Amerikos Valstijose, jau beveik tris dešimtmiečius bendruomenėmis paremti ir bendruomeniniai menai yra ne tik kultūros, bet ir socialinės politikos centre. Lietuvoje dalyvavimo ar reliacine (santykų) estetika, bendradarbiavimu, bendruomenėmis paremto meno (arba: socialiai angažuoto, intervencinio ar naujojo stiliaus viešojo meno) strategijos tampa vis dažnesnės, teoriniame diskurse jos (o kartu ir vertinimo problemos bei metodų analizė) jau pradeda slalaukti tyrejų dėmesio (paminėtinis svarnesni teoriniai indėliai: Linas Michelkevičės disertacija „Dalyvavimo praktikos Lietuvos šiuolaikiniame mene: analizės kriterijų ir vertinimo problema“, VDA, 2014; Linaros Dovydaitytės straipsnis „Socialinio meno galimybės ir ribos: projekto „Šančiai – draugiška zona“ atvejis“, *Miesto tyrimai: viešumo patirtys*, 2014; tyrejų Daivos Citvarienės, Rūtos Mažeikičių, Tomo Padubinskio, Virginijos Vitkienės ir menininkų Kristinos Inčiūraitės bei Vitos Gelūnienės projektas „[Ne]matomas bendruomenės“), tačiau tyrimų rezultatai kol kas mažai publikuoti. Taigi šiuo straipsniu pradedamu tekštų ciklu siekiame iniciuojti diskusiją apie tokio meno praktikas, jų raišką ir tyrimus, vertinimo kriterijus bei šių tyrimų įrankius. Remiantis skirtingais šiuolaikinio meno, teatro ir fotografijos sričių pavyzdžiais, bus bandoma atskleisti šio „dalyvaujamojo“ meno problematiką Lietuvoje bei pristatyti ją tarptautinių meno praktikų ir tyrimų kontekste.

Bendruomenės – naujas socialinės ir kultūros politikos raktažodis

Kaip jau minėta, bendruomenių ir įvairių socialinių grupių įtraukimas į šiuolaikinio meno projektus tampa vis dažnesnė kūrybinė praktika. Radikalai peržengdamas savo autonomijos ribas šiandieninis menas ne tik skiria daugiau dėmesio socialinei aplinkai, bet ir ieško naujų dialogo su visuomenė būdų. Dalyvavimo ar bendradarbiavimo su skirtingomis visuomenės grupėmis (etninėmis, religiniėmis, seksualinėmis mažumomis, socialiai pažidžiamomis grupėmis ir t.t.) strategijomis besiremiantys projektai vis dažniau užpilda galerijų, muziejų ir didžiųjų meno festivalių programas ir jau prieš keletą dešimtmiečių tapo daugelio pasaulio valstybių kultūros politikos ašimi: meno projektai imti vertinti pirmiausiai dėl reikšmės ir naudos, kurią jie teikia visuomenei. Daugelio Vakarų valstybių kultūros politikos gairėse, kultūros ir meno fondų programose menininkui suteikiamas aktyvaus visuomenės socialinės raiðos procesų katalizatoriaus, galinčio stimuluoti bendruomenės susidėjimą ir pasididžiavimą savo istorija, vaidmuo. Nepaisant kritiškų

balsų, teigiančių, kad tokiai meno projektais siekiama maskuoti socialinės nelygybės problemas, „dalyvavimas“ tapo vienu svarbiausių raktažodžių socialinės įtraukties diskurse, o didžioji tokį projektų tyrimėtojų dalis pripažįsta poreikį radikalai keisti meno, menininko ir visuomenės galios santykį pusiausvyra. Šie paradigminiai pokyčiai kultūros lauke paskatino ne tik permastytį šiuolaikinių meno projektų tikslus, bet ir kurti naujus ateities meno ir visuomenės bendradarbiavimo modelius, formuoti meno projekto kaip diskursyvios, dinamiškos, interaktyvios erdvės sampratą, pagal kurią bendruomenėms suteikiami sprendimų ir kultūrinės galios svertai.

Didžiosios Britanijos politikos centre bendruomenių judėjimo raiða išliko ir 10-ajame dešimtmetyje:

„Miestų tyrimai: Draugiška zona“, kuratoriai Vita Gelūnienė ir Edas Carollas. 2013–2014 m.

ORGANIZATORIŲ NUOTR.

Vis dėlto Lietuvos politikos viešojo retoriikoje bendruomenių sąvoka dažniausiai vis dar siejama tik su socialinių problemų sprendimui, o kultūros sektorius šis socialinės politikos propaguojamas bendruomenių judėjimus teisiniu pavildavo neigavo. Kita vertus, pastarųjų metų oficialiuose Lietuvos Respublikos mokslo ir kultūros gairių dokumentuose vis dažniau galime išvysti tokius raktažodžius kaip „įtrauki ir kūrybinga visuomenė“, „socialinė sanglauda“, „tvarus vystymasis“, bendruomenių indėlis į gerovės valstybės kūrimą, vis garsiau imama kalbėti apie kultūros ir mokslo projektų bei institucijų atnešamą pamatuojamą naudą visuomenei. Ši retoriika, beveik identiška ir socialiai angažuoto meno praktikų pasiskymams, kaip vėlyvas aidas atskamba iš Vakarų politikų lūpu. Pavyzdžiu, Didžiosios Britanijos konservatorių ir leiboristų politinėse programose ne vieną dešimtmetyje buvo deklaruojamas rūpestis viešųjų paslaugu efektyvumu, jų kokybės užtikrinimui, siekta įvertinti, ar valstybės finansuojamos kultūros įstaigos ir kultūros, meno projektai yra verti jiems skirtamo finansavimo (John Reeve, Vicky Woollard, „Influences on Museum Practice“, *Responsive Museum: Working with Audiences in the Twenty-First Century*, Ashgate, 2006, p. 32). 9-ojo dešimtmiečio Didžiosios Britanijos ir JAV „naujosios dešinės“

viriausybės dokumentuose nuolat pabrėžiamos bendruomenės sanguados vertybės, bendruomenių atsinaujinimas ir tvarių bendruomenių kūrimas, taip pat tokios sąvokos kaip „aktyvi“, „sveika“, „kūrybinga“ ir „pasitikinti“ bendruomenė (ten pat, p. 45).

Didžiosios Britanijos kultūros strategijų žodyną ir praktikas sekmingai perėmė Europos Sąjungos institucijos. Meno lauke bendruomenėmis paremtu meno praktikų ideologija rėmėsi demokratinėmis dalyvavimo idėjomis, t.y. siekiu suteiki galios marginalioms visuomenės grupėms, oponuoti bet kokiemis elitinės kultūros hierarchijos modeiliams. Kita vertus, įvairūs bendradarbiavimo, kolektyviškumo ar bendruomeniniai aspektai tapo vienomis svarbiausių temų pastarųjų dešimtmiečių šiuolaikinio meno parodoose, ypač palaikančiose antikapitalistinių (antineoliberalistinių) diskursų.

Meno demokratizavimas – esminė bendruomeninio meno sėlyga

Dalyvavimo praktikas Vakarų mene nuosekliai imta naudoti nuo XX a. 7-ojo dešimtmiečio. Tiesa, iš pradžių jos buvo neatsiejamos nuo tradicinės meno erdvės – muziejaus ar galerijos, tačiau aktyvesnio žiūrovo dalyvavimo reikalaujančios instaliacijos ar performansių tapo visi dažnesne alternatyva statiskai meno kūrinių ekspozicijai. 8–9-ajame

me dešimtmiečiuose aktualėjant skulptūriniams, žemės meno projektams, peržengusiems galerijų sienas, kilo meno viešosiose erdvėse buumas. Tokius procesus lėmė ne tik naujujų meno formų apimtys, bet ir vis didėjantis menininkų nepasitenkinimas ar įtarumas įsitvirtinusiu meno institucijų (kurias jie kaltino elitiškumu ir snobizmu) atžvilgiu. Iki šiol menininkai visame pasaulyje įvairiai būdais aplenkia muziejus ar galerijų erdvės: kuria aplieustuose pastatuose ar buvusiose pramoninėse zonose, atokiose gamtos vietovėse ar viešosiose miesto erdvėse.

XX a. 7-asis ir 8-asis dešimtmiečiai buvo itin vaisingi ne tik ieškant naujų erdviių, bet ir naujo santykio su žiūrovais arba bendruomenėmis (dažniausiai tai buvo žemesniųjų klasių atstovai, nedalyvaujantys elitinėje kultūroje). Kai kurie menininkai, norėdami demokratizuoti (dehierarchizuoti) meną, aprūpota konservatyvių muziejų ir meno rinkos taisylių, jautė būtinybę įtraukti bendruomenes į kūrybos proceso jū pačių erdvėse ir kasdinėse teritorijose. Šiuo tikslu 1973 m. JAV buvo įkurtas bendruomeninį meną propaguojanti ir finansuojanti organizacija (*Comprehensive Employment and Training Act, CETA*), koordinavusi daugumą 8-ojo dešimtmiečio sios srities projektų. Didžiojoje Britanijoje buvo sukurta sava tokio meno skatinimo sistema, pradedant „miesto menininko“ statuso atsiradimui 7-ajame dešimtmetyje ir bai-giant Londono tarybos (Greater London Council) bendruomeninio meno programų sukūrimu 9-ajame dešimtmetyje bei Gulbenkian fondo parama ankstyviais projektams. Minimo laikotarpio britų ir amerikiečių meno projektai reagavo į socialinius ir politinius reiškinius, turėjo nemažai politinio aktyvizmo atspalvių. Minėtos institucijos, finansuojamos iš valstybės ir privačių lėšų, skatino meno rinkai, galerijoms ir muziejams alternatyvią veiklą. Jos rėmė performansus, videomenus, instalacijų ir skulptūrų kūrimą viešose erdvėse, politinį meną ir aktyvizmą, t.y. tai, kas nesulaukdavo įsitvirtinusiu meno institucijų dėmesio ir palaikymo. Taip buvo atkreiptas dėmesys į neformalias erdvės miesto pakraščiuose, darbininkų ir pramonės rajonus, bendradarbiavimą su bendruomenėmis ir įvairių sričių profesionalais. Vis dėlto šias alternatyvias meno praktikas jau 9-ojo dešimtmiečio viduryje imta vis labiau institucionalizuoti. Kita vertus, ne visos bendruomenės sutiko tapti šių naujų institucinių projektų subjektais. Menininkai vis dažniau susidurdo su neigiamu bendruomenių pozūriu į menininko autoritetingą poziciją (jis paprastai atkydavo turėdamas išankstinę kultūrinę ar socialinę viziją, tačiau be jokių gilių ryšių su bendruomene).

Vis dėlto 10-ajame dešimtmetyje įvyko nemažas proveržis: ēmė keistis menininkų strategijos ir veiklos

modeliai. Suzanne Lacy šią naujają bendruomeninių menų bangą straipsniu rinkinyje „Teritorijos ženklinimas: naujojo stiliums viešasis menas“ pavadinio naujojo stiliums viešuoju menu („Mapping a Terrain: New Genre Public Art, Part I“, *Public Art Review 4*, Spring-Summer 1993, p. 14–18). Esminis jos skirtumas nuo ankstyvųjų aktyvizmo praktikų – gilus domėjimasis konkretia vieta, jos žmonėmis, situacijomis. Menininkams rūpejo ne sukurti objekta, o tiesiog bendradarbiauti, ir šis procesas keitė menininko bei jo projekto dalyvių sąmonę. Itin svarbus tuo metu buvo Mary Jane Jacob kuruotas ir gausiai analizuotas renginys „Kultūra vyksme: naujasis viešasis menas Čikagoje“ (Culture in Action: New Public Art in Chicago, 1993 m.), kuriame projektų bendraautoriais tapo pažidžiamų visuomenės grupių atstovai: vienišos mamoms, fabrikų darbininkai, jaunimo grupuočių nariai ir pan.

Bendruomeninio meno įtaką liudijo ir JAV meno rėmimo fondų gairių kaita 9-ajame dešimtmetyje – daugiau dėmesio imta skirti „socialiniams projektams“. Pavyzdžiu, vienas didžiausių šalies fondų „The MacArthur Foundation“, iki tol rėmė naujujų medijų menus, 9-ajame dešimtmetyje nusprendė remti „bendruomene paremtas organizacijas, kurios pasitelkdamos medijas stiprina socialinę teisingumą ir demokratiją“ (Grant H. Kester, *Conversation Pieces: Community and Communication in Modern Art*, University of California Press, 2004, p. 129). Akivaizdu, kad tokie pokyčiai sutankino bendruomeninių menų „žemėlapius“, tačiau paskatino ir vis aktyvesnes diskusijas apie tokius projektus. Minimo laikotarpio britų ir amerikiečių meno projektai reagavo į socialinius ir politinius reiškinius, turėjo nemažai politinio aktyvizmo atspalvių. Minėtos institucijos, finansuojamos iš valstybės ir privačių lėšų, skatino meno rinkai, galerijoms ir muziejams alternatyvią veiklą. Jos rėmė performansus, videomenus, instalacijų ir skulptūrų kūrimą viešose erdvėse, politinį meną ir aktyvizmą, t.y. tai, kas nesulaukdavo įsitvirtinusiu meno institucijų dėmesio ir palaikymo. Taip buvo atkreiptas dėmesys į neformalias erdvės miesto pakraščiuose, darbininkų ir pramonės rajonus, bendradarbiavimą su bendruomenėmis ir įvairių sričių profesionalais. Vis dėlto šias alternatyvias meno praktikas jau 9-ojo dešimtmiečio viduryje imta vis labiau institucionalizuoti. Kita vertus, ne visos bendruomenės sutiko tapti šių naujų institucinių projektų subjektais. Menininkai vis dažniau susidurdo su neigiamu bendruomenių pozūriu į menininko autoritetingą poziciją (jis paprastai atkydavo turėdamas išankstinę kultūrinę ar socialinę viziją, tačiau be jokių gilių ryšių su bendruomene).

Lietuvos bendruomeninių menų ar bendruomenių įtraukimo į kultūros ir socialinės gerovės kūrimą samprata kol kas neišryškinta nei socialinės, nei kultūros politikos gairėse. Néra ir tokio pobūdžio veiklas finansuojančiu programų Lietuvos meno tarybos tinklelyje. Tai viena iš priežasčių, lemiančių viešojo meno praktikų fragmentiškumą Lietuvoje. Tad, siekdamos paskatinti tokios kūrybos atvejus Lietuvos, kituose šio ciklo „[Ne]matomas bendruomenės: bendruomeninių menų atvejai“ straipsniuose analizuosime konkrečias užsienio ir Lietuvos menininkų naudojamas metodikas bei praktikas, per konkretius pavyzdžius stengsimės atskleisti šio „naujojo stiliums viešojo meno“ kaičiai vadina bendruomeniniu ar bendruomenė paremtu menu, ypatumus ir vertę, surūpeliams per viešumo patirtis, atminties aktualizavimą, atsakomybęs už viešą erdvę prisiėmimą ir kt.

Tyrimą remia
Lietuvos mokslo taryba,
projekto Nr. MIP-094/2013

Už paveikslo briaunos

Žvilgsnis į vieną Kazės Zimblytės kūrybos ir gyvenimo laikotarpį

Gruodžio 5 d. Nacionalinėje dailės galerijoje atidaryta Kazės Zimblytės 7-ojo dešimtmecio kūrybos paroda, atskleidžianti jos abstrakcijų ištakas, idėjų genezę. Ta proga su parodos kuratore Milda Žvirbytė kalbamės apie parodą, Zimblytės kūrybą ir asmenybę.

Parodos anotacijoje pabrėžę, kad šis Kazės Zimblytės kūrybos laikotarpis – labai svarbus, tačiau dar mažai žinomas. Kaip pavyko sudėlioti jo vaizdą?

Lietuvos dailės muziejaus rinkiniuose saugoma nemaža ir labai įdomi Zimblytės palikimo dalis. 2002 m. „Lietuvos aido“ galerija muziejui perdaiv unikalią Zimblytės monotipijų, piešinių, eskitų kolekciją. Šiuo metu ji kolegų jau kruopščiai sutvarkyta, susisteminta, restauruota, tačiau dauguma darbų buvo nedatuoti. Nustebau visa tai pamačiusi – juk Zimblytės vardas, atrodyti, siejasi tik su abstrakcija dale. Šioje ankstyvojoje kūryboje aptikafigūrinė kompozicijų, vaizduojančių dailininkės artimiausią aplinką – pavyzdžiui, kavinės „Neringa“ vestibulį, knygą skaitantį Vincentą Gečą, dailininkų laikytą didžiulį šunį. Krymo peizažus, pažūrio vaizdus su prieplaukomis, pliažo motyvus, kitas poetiskas kompozicijas, fiksuojančias kasdienybės akimirkas. Kilo noras šią medžiagą susieti su jos pirmaisiais kolaižais, abstrakčios tapybos darbais ir pakoreguoti susiformavusį požiūrį į dailininkės kūrybą, rekonstruoti višą šio etapo vaizdą. Tačiau kartu paaiškėjo, kad trūksta informacijos apie dailininkės gyvenimą šiam dešimtmetyje.

Pradėjau nuo kūrių datavimo. Prašydama pagalbos kreipiausiu į Vincentą Gečą – buvusį Zimblytės suotuotinį, taip pat į jos bendramoksles iš studijų tuometiniame Valstybiniame dailės institute (dabar Vilniaus dailės akademija) 1952–1959 m. – Miną Levitan-Babenskiene, Ramutę Jasudytę, taip pat į Juditą Šerienę, Mariją Ladygaitę-Vildžiūnienę, Saulę Kisarauskienę ir daug kitų, artimai pažinojusių dailininkę vėlesnaisiais jo kūrybos etapais. Daugeliui ši medžiaga buvo nematyta, daugelis stebėjosi ja. Pildžiau jau besiformuojančią būsimos parodos vaizdą kolaižais, tapyba iš muziejaus rinkinių, privačių kolekcijų, taip pat medžiaga iš Vilniaus universiteto bibliotekos Grafikos kabineto.

Ieškant naujų faktų paaškėjė, kad lemtingas įvykis kūrėjos gyvenime buvo pažintis su žymiu rusų avangardo teoretiku iš Maskvos Anatoliu Strigaliovu. Juos siejo ne tik kūrybinis, bet ir asmeninis ryšys – Zimblytė išvyko į Maskvą ir kuri laiką (penkerius ar šešerių metus) ilgesniems periodams apsistodavo pas jį. Tai buvo 7-ojo dešimtmecio viduryje. Būtent šis žmogus ją supažindino su undergroundui priklausančia Maskvos inteligentija. Maskva traukė dailininkę ir čia at-

vežamomis pasaulinėmis meno parodomis, prieigomis prie įvairesnių kultūrinės spaudos apie Vakarų dailės aktualijas bei rusų avangardo kūrėjų kolekcijomis muziejų saugyklose. Anuometinis rusų undergroundo dailininkų susidomėjimas abstrakcija virto kone kultūrine epidemija. Per parodos NDG atidarymą sulaukiau vienos viešnios, ji pasakė, kad Strigaliovas, iki šiol gyvenantis Maskvoje, norėtų perduoti Lietuvai savo saugomą Zimblytės darbų kolekciją.

Tačiau 7-ojo dešimtmecio pabaigoje menininkė gržta į Lietuvą. Panas, kad toliau Zimblytė gyveno išsidėlę nepriklausomos vienišės gyvenimą... Galbūt patriarchalinėje šios epochos visuomenėje ji ir šiuo požiūriu buvo išskirtinė? Juk danguis žymiausiu chruščioviniu atšilimo laikotarpiu ryškiai besireiškiančių lietuvių menininkų neretai buvo suotuotiniai, partneriai:

Birutė Žilytė ir Algirdas Steponavičius, Marija Ladigaitė-Vildžiūnienė ir Vladas Vildžiūnas, Saulė Kisarauskienė ir Vincas Kisarauskas, Marija Teresė Rožanskaitė ir Igloris Piekuras...

Paroda bandžiau rekonstruoti Zimblytės 7-ojo dešimtmecio kūrybos visumą epochoje, kai, Václavu Havelo žodžiais tariant, pilka monotonija užgniauždavo menkiausią individualybės pradą. Tačiau Zimblytės palikimas patvirtina, kad „pilkai monotonija“ negalėjo sustingdyti autonominės meno erdvės. Individualūs menininkės interesai apibrėžė jos egzistencinę poziciją – gyvenimą tiesoje ir jos nulemtą vidinės laisvės patirtį kūryboje.

Tai iliustruoja įdomus Zimblytės biografijos faktas iš studijų laikų dailės instituto. Zimblytės svojoje būti tapytoja, tačiau, neįstojuosi į tapybą, buvo priimta į dailiajų tekstilę. Anuomet studentų peržiūros vykdavo uždarai. Per vieną peržiūrą Zimblytė auditorijoje užsidarė spintoje ir pasiklausė, kaip dėstytojai tarpusavyje aptarinėjo studentų darbus. Niekam nesakė, ką ten išgirdo, bet dėl to keleriems metams pertraukė studijas. Ką ji veikė tuo metu, šiandien sunku sužinoti.

Lietuvoje Zimblytė nesiėmė jokio valstybinių darbo. Kokia buvo jos išgyvenimo strategija?

Remiantis pasakojimais, finansiškai jai padėjo draugai. 1968 m., „Vagos“ leidykloje surengta pirmoji Zimblytės kūrybos paroda (iš jos kai kurie darbai rodomi dabar) buvo valdžios aršiai sukritikuota ir uždrausta. Nuo to laiko jos individualios kūrybos sklaida (kūrinių viešinimas parodose ar jų reprodukavimas dailės leidiniuose) buvo stipriai apribota. Kaip 1970 m. raše Vincas Kisarauskas, „Pačiai K. Zimblytei ši paroda labai skaudžiai atsiliepė – nekalbant, kad nemupirkो nei viešo paviekslo [...], bet ateityje Kultūros ministras net tekstilės sutar-

tis, padarytas parodinio komiteto pagal pateiktus dailininkės eskizus, išbraukdavo be komentarų, o ant viešos paliktos uždėjo rezoliuciją „Tik realistiškai“ („Tylusis modernizmas Lietuvoje 1962–1982“, sudarė Elona Lubytė, Vilnius, 1997, p. 97).

1959 m. baigusi dailiosios tekstilės studijas, Zimblytė trumpai kūrė audinių projektus masinei gamybai „Dailės“ kombinate. Tais metais išstojo į Lietuvos dailininkų sąjungą, gavo dirbtuvę Antakalnyje (dabar V. Grybo gatvėje). 7-ajame dešimtmetyje kurį laiką su dekoratyvinėmis kompozicijomis, tekstilės projektais, aplikacijomis dalyvavo respublikinėse, sąjunginėse parodose, pavyzdžiu, Lietuvui taikomojo ir liaudies meno parodoje Varšuvuje, respublikinėje moterų dailininkų parodoje Vilniuje, Pabaltijo respublikų dailės parodoje Maskvoje, Pabaltijo taikomojo ir dekoratyvinio meno parodoje Jugoslavijoje, pasaulinėje parodoje Osakoje.

Tuo metu Maskvoje jos kūriniai eksponuoti privačioje Vasilijaus Rakytino galerijoje, jų įsigijo žymūs rusų undergroundo meno kolekcinkai. 1973 m. dailininkė gavo užsakymą sukurti užuolaidą Gnesinų aukščiosios muzikos mokylos scenai.

Atsidarius parodai NDG, pasklido informacija, kad vos nepražuovo įspūdingas Zimblytės abstrakčių kūrinių ciklas, sukurtas Vilniaus laidojimo rūmams Olandų g.

1986–1987 m. Zimblytė jiems sukurė unikalų tapybos darbų ciklą „In memoriam“. Kartu šiam architektūriniam ansambliniui freskų kūrė ir dailininkė Nijolė Vilutytė. Su-

Kazė Zimblytė, „Kompozicija“. Be datos.

A. NARŪŠYTĖS NUOTRAUKOS

sirūpinusi savo freskos likimu, Vilutytė paklausė personalo, kur yra Kazės Zimblytės darbai. Ir rado juos labai blogos būklės, sudėtis rūmu tarnybinių patalpoje. Sužinojusi apie NDG planuojamą Zimblytės parodą, Vilutytė pasikvietė mane kartu nueiti apžiurėti kūrinį. I kompaniją pačiame Lietuvos dailės muziejaus tapybos restauratorių Liną Lukoševičių. Pamatėme, kad nuo paviršių nuplēštos detalės, paviršiai duobėti, kai kurie neturi dalies rėmo, apkloti storu dulkių sluoksniu. Radome septynis paveikslus, nors, pasak Vilutytės, šio ciklo darbų turėtų būti daugiau. Žinoma, šios institucijos paskirtis – ne meno kūrinių saugojimas, todėl nesusimąstyta apie šių kūrinių vertę. Per visą rūmų gyvavimo laikotarpį savininkai keitėsi ne kartą, tad dabar būtina išsiaiškinti, kam priklauso šis Zimblytės ciklas.

Apie 7-ojo dešimtmecio Zimblytės kūrybą rašei, kad gana skirtinguo-

se šio laikotarpio jos kūriniuose ryškėja paveikslų paviršiaus, erdvės, judėjimo svarba. Tačiau neakcentuojant technologinių novacių – kolaižinių eksperimentų. Kita vertus, šiuo laikotarpiu ji ne vienintelė juos kūrė.

XX a. antrosios pusės modernistinės tapybos raidoje man rūpi meninių ieškojimų novatoriškumas ir jų testinumas – pavyzdžiai, grynojo regėjimo križės ar vizualumo sampratos, keičiančios mąstymą apie paveikslą ir jo suvokimą. Ankstyvojoje Zimblytės kūryboje pastebima išplokštinta erdvė arba frontalinių paveikslų plokštuma – manė domina jų psichologinis poveikis, o ne dekoratyvus aspektas. Pavyzdžiai, 7-ajame dešimtmetyje vienas pirmųjų kolaižo techniką išbandę Aloyzas Stasilevičius ant tapytos plokštumos klijavą sustandintą audinio ar folijos fragmentus. Tačiau savo sprendimais jis priartėjo prie dekoratyvios plokštumos, nes tie medžiagų fragmentai atlieka mitemtinę funkciją ir papildo tapybą kitokiomis faktūromis, medžiagiskumu. Tame pačiame dešimtmetyje kolaižą išbandė ir Zimblytė, tačiau tai nebuvó dekoratyvūs formas ieškojimai.

9-ojo ir 10-ojo dešimtmecio Zimblytės paveikslai jau buvo grynoji abstrakcija – juose neberekia išskoti peizažų fragmentų, analogijų su tikrove. Tapyboje dominančią abstrakciją judeisio idėja dailininkė realizavo šiaisiai plastiniai sprendimai: nežymus kompozicijos išbalansavimas, pabrėžiamas nutaptyto vaizdo frontalumas, nutaptyto vaizdo slinkimo už paveikslų briaunos išpuolis. Šie Zimblytės pasiūlyti plokštumos interpretavimo ir suvokimo būdai buvo reikšmingas postūmis formuoti naujoms vaizdavimo strategijoms Lietuvos šiuolaikinėje tapyboje. Visa tai Zimblytės kūryboje matyti jau 7-ajame dešimtmetyje, kai ji analizuoją plokštumą nuosekliai naikindama erdvės illuziją, išryskindama medžiaginius kūrinius savibes, pasitelkdama arabeskinę vaizdo struktūrą. Tuomet ji jau buvo įsisąmoninusi, kad paveikslų plokštuma yra modernistinės tapybos simptomas ir garantas.

PARENGĖ KRISTINA STANČIENĖ

Paroda veikia iki vasario 1 d.

Kazė Zimblytė, Be pavadinimo. 1970 m.

Tapytojas Antanas Gudaitis (1904–1989), nusipirkęs ir parsinešęs namo ši Kazimieros Zimblytės paveikslą, po kurio laiko prie jo pritvirtino lapelį su Stasio Anglicko eilėraščio posmu:

*Naktis –
Kaip juoda zomša
Karpoma naktis – –
Šikšnosparnių šiurenama
Ji taip ir liks*

Gyvenimas rašo keistus scenarijus

Pokalbis su aktoriumi Marko Ruffalo

Ši penktadienį ekranuose pasirodo 2014 m. Kanų kino festivalio prizu už geriausią režisūrą apdovanotas Bennetto Millerio filmas „Foxcatcher“ (JAV, 2014). Du broliai imtynininkus – olimpinį žaidynių nugalėtojus Marką ir Deivą Šulcus – šiame tikrais faktais grįstame filme suvaidino Channingas Tatumas ir Markas Ruffalo. Brolių rýsys patirs išbandymą „Foxcatcher“ klube, kurio savininkas – multimilionierius Džonas Du Pontas (netiketas komiko Steve'o Carello vaidmuo) – daro viską, kad jo imtynininkai pasiektų pergalę iš pradžiu pasaulio čempionate Budapešte, paskui Seulo olimpiadoje 1988-aisiais.

Markui tai ir šansas ištirkti iš treneriu tapusio vyriausiojo brolio šešelio. Tačiau „mecenato“ charakteris ir jo psychologinis nestabilumas neigiamai veikia sportininką. Pamažu trys pagrindiniai veikėjai pradeda neišvengiamai artėti prie tragedijos, kurios finalo niekas negalėjo numanyti.

Markas Ruffalo vaidino Martino Scorsese, Ango Lee, Michaelo Manno, Spike'o Lee filmuose. Jis išgarsėjo po vaidmenų Davido Fincherio trileryje „Zodiakas“ (2007) ir Lisos Cholodenko komedijoje „Viskas bus gera!“. Ruffalo ir pats režisuoja, yra filmų produseris. Pateikiame aktoriaus pokalbio su Anna Tatarska fragmentus.

„Foxcatcher“ pažadino Jūsų prisiiminimus.

Pradėjau treniruotis mokydamasis septintoje klasėje, kai man buvo 12 metų. Tai labai svarbi mano gyvenimo dalis. Todėl maniau, kad galėsiu grįžti prie sportoformos per kelias dienas, daugiausia – per savaitę. Bet kai atsidūriau ant klimo ir pradėjau treniruoti, fantazija susidirė su realybė. Buvau ne talementingas imtynininkas Markas iš praeities, o keliolika metų vyrėmis, nesitreniravęs aktoriūs Markas.

Daugelis suaugusių žmonių sudėtingumu kalba apie tai, ko juos vaikystėje išmokė sportas. Ar jūs taip pat?

Anonsai

Vakarai su Davido Lynchu „Melynu aksomu“

Vienas ryškiausių, įtakingiausių, svarbiausių ir labiausiai nenuspėjamų menininkų. Skamba išpudingai, tačiau pernelyg siaurai, kai kalbama apie Davidą Lynchą – kino režisierių, scenaristą, muzikantą, tapytoją, rašytoją, avangardistą, keliautoją, dizainerį... Jo kūrybiškumas skleidžiasi vis naujomis kryptimis, tačiau savita raiška leidžia jį lengvai atpažinti. Šiam kūrėjui ir jo kūrybos etalonu tapusiai juostai „Melynas aksomas“ („Blue Velvet“, 1986), „Skalvija“ skirs keturis sekmadienio vakarus. Filmas bus rodomas kino klasikos

Žinoma. Treniruodamas išmokau nugalėti prieštaravimus, nebijoti jų. Be to, stebédamas, kaip tam tikrais gestais ir judesiais „susikalba“ sportininkai, supratau, kad egzistuoja kūno kalba, nežodinės komunikacijos sistema, kuri tokia pat sudėtinga, turi tiek pat dialekta, kaip ir žodžių kalba. Imtynių tradicija siekia penkis tūkstančius metų. Tam tikra prasme ji naudojasi kažuria iš mūsų protėvių prokalbiu.

O minusai? Juk intensyvios treniruotės verčia daug ko išsižadėti, sportas susijęs su konkurencija. Kas Jums tada buvo sunkiausia?

Manau, kad šiuo požiūriu imtynės yra unikalios. Tarsi ir esi komandos narys, bet iš tikrujų vienos. Konkurencija tokia stipri, varžybų atmosfera tokia tiršta, kad ją galima pjaustyti peiliu. Savaičių savaitės turi kovoti su vis kitu žmogumi, būtina nugalėti, kad išsilaiykum pirmoje sudėtyje. Tai kuria nerimo, netikrumo atmosferą. Mane visai laik lydėjo jausmas, kad priartėjo kažkas, kas atims mano šansą toliau kovoti. Jaunam žmogui atsidurti šioje terpjė yra šokas, net ir fiziškai. Pavyzdžiu, privalėdavau labai greit numesti penkis, septynis ar net dešimt kilogramų, kad atitikčiau svorio kategoriją. Iki šiol prisimenu, kaip žūrėdavau į kalakutą per Padékos dieną. Nuolat turėjau messti svorį.

Visai kaip kine, tiesa? Prisimenu „Foxcatcher“ sceną, kur Jūsų veikėjo brolis, kurį suvaidino Channingas Tatumas, turi 90 minučių, kad atsikratytų 6 kilogramų. Ar tai iš tikrujų jmanoma?

Taip ir ne. Techniškai – taip. Filmavimo aikštéléje tai tikrai padarėme. Nors ir ne per pusantros valandos. Iškart po pietų nusprendėme pažiūrėti, ką galima padaryti... Pasistengėme ir abu numetėme po penkis kilogramus. Nepasakosiu apie mūsų metodus, nes niekam nenoriu išvartyti depresijos. Pedagogiškai pridursiu, kad tokio „svorio metimo“, kuris matomas tik sveriantis, bet ne matuojantis drabužius, kategoriškai privalote nebandyti atlikti vieni patys.

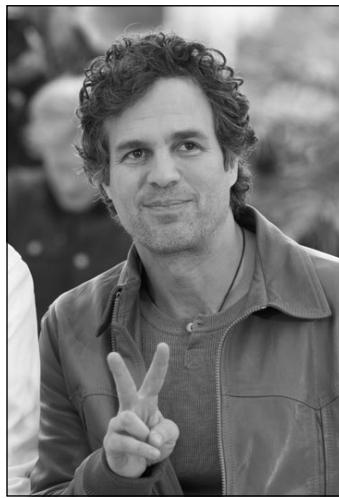
vakarų cikle nuo sausio 18 iki vasario 8 d.

Sunku glaustai nusakyti Lynchą indėli į kino meną. Režisierius iš-

niūraus grožio prisodrinti kadrui, vizualumo ir muzikos dermę. Filmų personažai dažnai keistoki, šiurpulių keliantys vienakojai, berankiai, neūžaugos, nestandardinės išvaizdos žmonės.

Šis bražas išryškėjo juosteje „Melynas aksomas“, kuris tapo lūžiu Davido Lynch kūryboje. „Melynas aksomas“ kurtas iškart po nenuisekus Franko Herberto mokslinės fantastikos romano ekrainizacijos „Kopa“ („Dune“, 1984). Kitą nei režisueriant „Kopą“, čia režisieriu buvo sutickta absoluti kūrybos laisvė.

Lynchas yra minčės, kad „Melynas aksomas“ gimė iš sapno. Režisierius turėjo net keturis juodraštinius scenarijus variantus, tačiau

Mark Ruffalo

Metėte imtynes dėl aktorystės?

Kai buvau jaunesnis, pamačiau Marloną Brando „Geismų tramvajuje“ ir pagalvojau, kad norėčiau dirbtai tą patį, ką ir jis. Bet visiškai rimtai apie aktorystę pradėjau galvoti tik baigdamas mokyklą. Galima sakyti ir taip, kad supratau, jog teatro repeticijų partneriai ir ypač partnerės idomesni už treniruočių draugus. Ir geriau kvepia.

Iš puikių filmų „Capote“ ir „Žmogus, pakeitęs viską“ žinomas režisierius Bennettas Milleris garsėja tuo, kad yra nepaprastai reiklus ir preciziškas. Recenzentai vienbalsiai žavisi tuo, kaip nufilmotas „Foxcatcher“. Kas Jums padarė didžiausią išpūdį?

Dirbome su tikrais imtynininkais ir labai intensyviai treniravomės. Šis procesas truko septynis mėnesius, jis vyko savarankiskai. Bennettas višalaik buvo su mumis, dėmesingas ir pasirengęs padėti. Jis suprato mūsų padėti. Ir nors buvau filmavimo proceso dalis, pamenu, kad po pirmos peržiūros iš salės išėjau nuoširdžiai nustebės. Iki tol nebuvau matęs filmo, kuriamo taip kompleksiškai būtų atskleista sporto prigimtis.

Šis filmas užima ypatinguą vietą mano širdyje. Turėjau broli, bet labai anksti jį praradau. Žinojau, kad persikūnysti į žmogų, jaučiantį stiprų rýsy su broliu, man bus sunku. Juolab kad Milleris garsėja perfekcionizmu: jis reikalauja, kad aktor-

ius atsivertų, atsikratytų kaukių, parodytų tiesą. Jis neleidžia tau jaustis komfortiškai. Su Channingu labai susidraugavome, rėmėme vienas kitą, kai buvo sunku. Mūsų personažų santykiai sudėtingi, kartu su jais patyrėme visą jausmų spektrą – nuo bendros euforijos iki aštrių susikirtimų. Mūsų personažų tévai nepasirūpino jų saugumo jausmu, broliai patys turėjo susikurti sau vietą, kur jaustysi saugūs. Taip ir mes filmavimo aikštéléje, kur beveik tapome tikra šeima.

Profesinj pripažinimą pasiekėte gana vėlai. Po mokyklos persikelėte į Los Andželą. Ilgai režisavote

teatre, vaidinote televizijos ir net B klasės filmuose. Pirmą didelį vaidmenį suvaidinote jau būdamas trisdešimtmmetis.

Ir tą patį gavau atsitiktinai. Lūžis išvyko 2000-aisiais. Kennethas Lonerganas rengesi kurti filmą pagal pjesę, kurią anksčiau stačiau teatre. Iš pradžiu mano suvaidintas herojus turėjo būti jaunesnis, tad Kennethas net nepasiūlė dalyvauti

tik jie nenorėjo manęs pamatyti. Gyvenimas rašo keistus scenarijus.

Paskui buvo kiti vaidmenys, dar vėliau – šokiruojanti žinia apie smegenų augli.

Augli susapnavau. Vieną dieną atsibudau ir tiesiog žinojau, kad jis yra. Gydytojas nustebė, bet rentgenas patvirtino mano intuiciją – už kairės ausies kažkas buvo. Auglys pasirodė esąs operuotinas ir buvo pašalintas. Nepradarau nieko, išskyrus klausą vienoje ausyje. Tačiau gavau aiškesnį požiūrį į pasaulį, su tvarkiau prioritetų hierarchiją.

Bandysiu spėti: pirmoje vietoje – šeima. Filmuose juk dažnai vaidinate tévą.

Iš tikrujų tévo vaidmenų buvo daug. Bet ne aš panašiu vaidmenų iešku, greičiau jie patys ateina. Esu tévas ir kasdien savo namuose užsimiu gana didele žmonių grupe (aktorius turi tris vaikus, – red. past.) Gal tai nuskambės pagrūniškai, bet asmeniniame gyvenime esu geras tévas. Gal ekrane tai paprasčiausiai matyti?

„Foxcatcher“

aktorių atrankoje. Bet aš užispiryiau ir galų gale jis sutiko. Ko gero, padariau išpūdį, nes jis nusprendė pa-

sendinti visus filmo personažus, kad aš galēčiau suvaidinti „Gali manimi pasitikėti“ („You Can Count on Me“). Paskui viskas ir prasidėjo. Staiga visi manė įsimylėjo, negalėjo atsistebeti, kur taip ilgai slapsčiaus. Bet aš visalaik buvau šalia,

Ar dar norėtumėt vaidinti sportininką?

Niekad gyvenime. Tai buvo pats sunkiausias pasirengimas vaidmeniui per visą mano karjerą. Be to, man nelabai tinka trumpai nukirpti plaukai.

PARENGĖ KORA ROČKIENĖ

tamą televizijos serialo „Twin Peaks“ miestelis“ („Twin Peaks“, 1990–1991) garso takelj.

Dėl „Melyno aksomo“ įtakos kino raidai dabar net nebandoma ginčytis, tačiau 1986 m. Kanų kino festivalio rengėjai nedrįjo ją trauktį į konkursinę programą – pernelyg šokiravo kai kurios smurto ir seksos scenos. „Oskarų“ rengėjai tąkart buvo drąsesni – filmas nominuotas geriausiam metų filmui.

„Melyno aksomo“ seansas „Skalvijoje“ pristatys kino kritikės Aukšė Kancerevičiūtė (01.25), Živilė Pripinytė (02.01), kompozitorius Šarūnas Nakas (02.08).

„SKALVIJOS“ INF.

Iš kartono

Nauji filmai – „Mes dainuosim“

Živilė Pipinytė

„Mano vyras – tautininkų sajungos narys, o jūs?“ – klausia pagyvenusio vyro jauna nėščia moteris, ką tik atvesta į greitosios pagalbos autobusiuką aikštėje prie parlamento lemtingesios sausio 13-osios naktės. Pagyvenęs vyras atsako, kad neprieklauso jokiai organizacijai, bet mielai jai papasakos savo istoriją. Moteris jau pradėjo gimdyti, bet šypsodamasi vis prašo testi. Iš greitakalbe papasakotos istorijos sužinoome, kad sovietai nužudė visus tris vyro brolius, o jis pats kalėjo lageryje. Po kelių minučių moteris pagimdys berniuką, o vyras sulauks paskutinio išsiroimo iš atsiptiktinai į autobusiuką užklydusio kunigo ir, pasakęs: „Dievas – mano teisėjas“, mirs.

Šis epizodas gerai iliustruoja filma „Mes dainuosime“ (2014) lygi: jokios psychologijos, jokio realizmo, tik nė akimirkai nenuslūgstantis kankinių patosas, nes ir gimdanties moteris, ir mirštantis vyras žinoja, kas jų laukia aikštėje tą naktį. Filmo kūrėjams toks elgesys, matyt, reiškia kilnį auką tévynei.

„Mes dainuosim“ prasideda trumpai papasakota Lietuvos istorija, kuri iškart priverčia suklusti: mediniu balsu diktorius pasakoja apie 1918 m. atgautą neprieklausomybę, bet ekrane – dokumentiniai Riebentropo ir Molotovo sutarties pasirašymo kadrai. Užtat grësminčia muzika skamba nuo pirmos akmirkos. Žinoma, veiksmas prasideda patriotiškiausiamie mieste Kaune, kur nykaus daugiaukščio bute motina įtikinčia sūnų nevažiuoti į Vilnių ginti parlamento. Šis jai cituoja Romą Kalantą. Iš motinos veido, ašaringo kükčiojimo ir siūlymų pasitarči su kunigu aišku, kad jū mato savo

sūnų negyvą. Galiausiai viskas baigsis tuo, kad motina vyks į Vilnių kartu ir su sūnumi, ir su kunigu.

Paskui tarp garuojančių puodų susipažištame su nėščia Visagino valgyklos virėja (?), kuri taip pat nuspindė vykti į Vilnių, nes prie parlamento planuoja susitikti su seniai nematytu vyru ir draugais. Draugė ją karštai atkalbinėja ir neslepia, kad nori išsaugoti gerai apmokamą darbo vietą. Kai nėščioji laukia autobuso, žiūrovams akivaizdu, kad ji netrukus gimdyd.

Paskui, sekant didžiojo Hitchcocko formule, įtampa tik auga – išsamiai paaikinusi studentui apie Sergejaus Prokojevo sonatą, Konservatorijos dėstytoja išsirengia ieškoti dingusio vyro, kurį kažkokiuose rūsiuose kankina, matyt, siautėjantys kagėbistai. Moteris vaikšto po Vilnių visiems rodydama vyro fotografiją ir klausinėja atvykėlių, ar jo neturėtai.

Dar liko susipažinti su keliais personažais. Klaipėdos laivų statykloje jaunuolis taip pat pareiškia tévui, kad vyks į Vilnių, nes „norū būti laisvas“, bet šis jų audringai atkalbinėja. Vaikinui išvykus, jo tévai nuspindžiai taip pat važiuoti. Panašiai atsitinka ir pagyvenusiam vyriškiu Medininkuose. Jis visalaik susiēmęs už širdies, sunkiai juda ir geria vaisatus, bet pasirengęs važiuoti į Vilnių. Keista, kad jo žmona medikė (vėliau autobusiuke ji priims kūdikį) vyksta kartu su vyru, užuot vežusi jį tiesiai į reanimaciją.

Visų šių personažų dialogai skamba taip, lyg juos būtų rašęs paauglys ar marazmatiškas grafomanas, todėl suprantama, jog filmo veikėjai, kad ir kaip stengtasi aktoriai, iš kurių, matyt, buvo reikalauta vaidinti kaip nebyliojo kino laikais, negali įtikin-

ti. Filmo kūrėjai iškart pateikia personažus kartu su maksimaliai emociinga muzika, visai kaip krikščionių kankinius. Prisipažinsiu, ne tik neįsidėmėjau jaunuju veikėjų vardu, bet ir jų veidu, nes iš esmės Linas nickuo nesiskiria nuo Simo ir atvirščiai. Tiesa, trumpam ekrane pasirodžiusi viena jauna mergina įsimena, nes nuolat skaniai bučiuojasi su būsimą auką, bet netrukus ir ši pora ištirps dainuojančioje masėje. Kad būtų ir įtaigiau, filmo kūrėjai nuveda savo veikėjus į Operos ir baletų teatrą pasiklausyti „Pilėnų“. Butaforinis kardas stambiu planu puikiai pertekliau viso filmo esmę.

Išvykimo į Vilnių istorijas pertraukia dokumentiniai kadrai, kuriuose rodomas žmonių apsuptas parlamentas ir Vytautas Landsbergis. Jis bando prisikambinti Michailui Gorbaciovui. Priesingai nei kiti filmo veikėjai, jis visalaik rodomas vienas. Kitu tada buvusių parlamente politikų ir gynęjų veidų taip ir nepamatome, todėl išpūdis, kad Landsbergis – vienintelis tarpininkas tarp aukštybių ir apačioje susirinkusių žmonių – filmo pabaigoje tik sustiprėja.

Pasirengimas numanomai tragedijai trunka daugiau nei valandą (filmo trukmė „Forum Cinemas“ nurodo 90 min.), Vilniuje personažai dar ilgai ieško vieni kitų, prie televizijos bokšto atsiduria ir nežinia kaip iš kankintojų ištrūkė Konservatorijos dėstytojos vyras sukrūvintu veidu. Žūties scena prie bokšto (operatorius jis visalaik filmuoja iš apačios, kadro centre, lyg falinį simbolį) – labai trumpa. Be to, jis dar ir chaotiška, stambiu planu rodomi veidai, tankai ar prieš tanką gatvėje suklupusi, rankoje kryžiu laikanči ir besimeldžianti moteris primena,

„Mes dainuosim“

deja, tik provincijos saviveiklą.

Tada jau ilgai rodomas atsisveikinimas su žuvusiais, į dokumentinius kadrus nuolat išterpia mediniai filmo personažai ar rožinio stambūs planai. Stengiamasi žiūrovus prisilgti ne tik muzika, bet ir prievaratos pėdsakais, lavondémėmis ant žuvusiuos veidų. Tokia autentika (kitos filme, kaip supratote, nėra), deja, igyja pornografijos prieskonį ir glumina filmo kūrėjų ižūlumu.

Bet jiems ir to negana: filmas bai-

giastis, kuriuose artimuosis praradę veikėjai filmuojamai neva po kelerių metų: vienė motina su vaiku Visagine, kaltę dėl tévo žūties jaučiantis ir alkoholiu piktnaudžiaujantis sūnus Klaipėdoje, prie lango sėdinti našlė Medininkuose, į Dievą bažnyčioje besikreipianti kaunietė motina: „Kodėl pačmei man berniuką?“ Tik Konservatorijos dėstytojos vyras jamžins jos atminimą ir filmo pabaigoje teiks premiją laime trykštantiems studentams. (panašiai kaip sovietiniuose filmuose apie komunizmo kankinius, tik veikėjai juose dar reikšmingai pažvelgdavo į ant sienos kabantį Stalino, Lenino ar Dzeržinskio portretą).

Pažiūrėjusi „Mes dainuosim“ galvojau, kad filmą kūrė iš kapo prisikėlęs koks nors Stalino laikų kino amatininkas, liaudiškai vadintas „chaltūrščiku“, propagandinių

Filmo tema, kad ir kokia ji būtų, automatiškai nepaverčia jo geru. „Mes dainuosim“ – ne tik silpnas, bejėgiškas, bet ir visiškai beprasmis filmas. Jis nei pagerbia Sausio 13-osios aukas, nei gilinasi į dramatiškas nesenos istorijos ir jos veikėjų gyvenimo akimirkas, nei siūlo abejoti tos istorijos mitais, pagaliau net ir nekuria mito, kas gal ir būtų priimtiniausia amžininkams. Gal lietuviams ir lietuvių kinui būtų geriau, jei nesena praeitis skatinėtų mąstyti, kokie iš tikrujų buvo už neprieklausomybę kovoję žmonės, kam reikėjo Sausio 13-osios didyriškumo ir aukos, ar tai pakeitė istorijos eiga, ar esame jos verti? „Mes dainuosim“ to visiškai neskaitina, net atvirščiai – siūlo tik raudoti ir dainuoti kartu su kartoniniuose filmo veikėjais, lyg laikas stovėtu vetejo.

„Meilė manęs neišduos“

duočiau pažiūrėti Steveno Soderbergho filmą „Užkratas“ (LNK, 25 d. 21 val.), nors iškart išpėju, kad tai nėra iprastas filmas apie žmonių išlinkančią epidemiją. Soderberghas nežaiddžia pagal žanro taisykles, jis iš jų tyčiojasi: net vieną mieliausią filmo heroju – pasiaukojančią gydytoją Airin (Kate Winslet) – numerina filmui vos ipusėjus. Nežinomas virusas plinta stebétinai greit. Kuo daugiau žmonių žiusta, tuo daugiau internetu platinančių gandų, tuo didesnė baimė ir chaosas, kuriame geriausiai jaučiasi manipulatoriai

bei tiesos skelbėjai. Filme nėra iprastų pagrindinių veikėjų ir pagrindinių aukų, nebent manipulatorius – Jude'o Law suvaidintas tinklaraštininkas Alanas, kuris skelbia karę vyriausybei ir farmacijos kompanijoms. Jis greit pasijunta pranašu ir išgyja daugybę sekėjų, nesančių jam didelį pelną. Apskritai filme gausu žvaigždžių – dar vaidina Gwyneth Paltrow, Marion Cotillard, Mattas Damonas, Lawrenceas Fishburnas.

Soderberghas netikia laimingą pabaiga, todėl ir filmą galima suprasti

daug plačiau – kaip pasvarstymą apie susinaikinimo ritualus, juk „epidemiją“, „virusą“ lengva pakiekti kitaip žodžiais. Ištarė nepasikeis, bet liks daug nepatogių klausimų, į kuriuos sunku atsakyti. Vienas kolega yra rašęs, kad šiam filme emocijų stygių kompensuoja proto perteklius, kuris vienus žiūrovus nuvilius, kitus sužavęs.

Aktorė ir režisierė Pernilla August (ji vaidino Ingmaro Bergmano motiną „Geruose ketinimuose“) psychologinėje dramoje „Anapus“ (LRT kultūra, 28 d. 21.30) vis dėlto labiau pasitiki žiūrovų jausmais. Filmo herojė Lena (Noomi Rapace), sužinojusi apie sunkią seniai nematyto ir iš gyvenimo ištrintos motinos ligą, priversta mintimis grižti į dvasinių traumų kupiną vaikystę. Ji nuspindžia susitikti su motina ir Kalėdų išvakarėse važiuoja į miestelį, kuriame užaugo. Svarbus filmo akcentas: alkoholikai Lenos tévai yra imigrantai iš Suomijos. Skandinavijoje jų šeimos dažnai siejamos su alkoholizmu ir prievara šeimose.

Bet kiti visada yra mes. Todėl kai kam gali pasirodyti aktuali ir Michaelo Patricko Janno satyra „Pavojin-

gas grožis“ (BT, 27 d. 21.30) apie viename JAV provincijos miestelyje vykstantį karą tarp mėrginų, kuriuos pretenduoja į vietinės grožio karalienės karūną. Mūšyje dalyvauja visi – mamos, draugai bei draugės, kaimynai ir net naminių gyvūnai. Juk miesteliui svarbiausia – ne talentas ar grožis, bet kas taps gražuole Nr. 1. Pagrindines varžoves suvaidino, mano galva, tikrai gražios Kirsten Dunst ir Denise Richards.

Jannas tyčiojasi iš modelių kulto ir provincialumo, o filmo „Meilė manęs neišduos“ (BT, 28 d. 21.30) režisierė Shana Feste šaiposi iš populiariosios muzikos pasaulio. Jos filmo, kuris patikis, bijau, tik žvaigždžių ir kantri muzikos mėgėjams, herojus – jaunas muzikantas Bo (Garrett Hedlund). Jis išsirengia koncertuoti kartu su emociškai nestabili, bet populiaria dainininke (Gwyneth Paltrow). Kelyje visiem tekė būti atsargiem, nes senos nuodėmės ir romantiškos aplinkybės galia sugriauti kiekvieno jų gyvenimą. Emocijų perteklius juk ne į naudą ne tik politologams.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

Rodo TV

Kiti – tai mes

Lietuvių politikos apžvalgininkai ir politologai iki šiol man atrodė per daug provincialūs ir riboti, kad nekelčia grësmės. Tačiau pirmadienį pažiūrėjės „Teisė žinoti“ supratau, kad šie išpuoselėtu barzdų, įmantriai šukuosenų ir madingų kostiumų savininkai – tikri Stalino, kuris savo priešais skelbdavo tautas, anūkai. Jie taip greit ir vienu balsu nuspindė, kad rusų tauta nusipelno tik didžiausią nelaimių (nes dauguma balsuoja už Putiną), ir linkėjo jai visko, kas blogiausia, jog net išsigandau. Aršiai demonstruojama neapykanta juk visada sukelia įtarimus ir klausimus. Kur dingo tegu ir apsimiestinis politinis korkečiukas? Ar šiu politologų tévai ir seneliai dar visai nesenai nesielgė taip kaip rusai? Ir kaip elgtysi jie patys, jei staiga taptų šiu dienų Rusijos politologais bei apžvalgininkais? Kai klausiausiu jislaudrinusių auksaburnių, pagalvojau, kad jie net būtų malonus, jei Rusija ištiktų kokia nors epidemija.

Todėl pirmiausiai jiems rekomend-

„Meilė manęs neišduos“

Parodos	„Prospekt“ fotografijos galerija	KAUNAS	„7md“ rekomenduoja		
VILNIUS	Gedimino pr. 43 Irenos Giedraitienės fotoparoda	M. Žilinsko dailės galerija Nepriklausomybės a. 12 Paroda „Aliutė. Dailininkės Aliutės Mečys asmenybė ir kūryba“ iki 25 d. – paroda „Nuo fiordų iki Alpių viršukalnų: Europos peizažai iš Mykolo Žilinsko (1904–1992) kolekcijos“	Dailė Malviną Jelinskaitę-Vilimienę žinome kaip fotografo Algirdo Šeškaus knygu sudarytojā ir dizainerę, nors pagal išsilavinimą ji – filosofė ir meno tyrininkė. Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerijoje (Vilniaus g. 39, Vilnius) atidaryta pirmoji jos pačios fotografijų paroda „Kalandėlės“. Ant pušiau persišvietinčiančią audinių atspausdintos fotografijos panardina į vaikystės patirtį, kai gyvų padarų šešliai liejosi su kadaise matyto daikto forma, apsaigindami spalvov blyksnių ir pranykdami. Neapčiuopiamais pasamonės judeis Malvinos fotografijai artima jauno menininko Simono Kuliešio tapyba, kurią galima pamatyti VDA „Akademijos“ galerijoje (Pilies g. 44/2, Vilnius).		
Nacionalinė dailės galerija <i>Konstitucijos pr. 22</i> XX a. Lietuvos dailės ekspozicija Aleksandras Kašubos skulptūrinė tampraus audioinio ir neonio šviesos instalacija „Spektro užuominė“ Kazimieras Zimblytės (1933–1999) ankstyvosios kūrybos paroda Teodoro Kazimiero Valaičio (1934–1974) kūrybos retrospektyva	Galerija „Vartai“ Vilniaus g. 39 Jurgos Barilaitės paroda „Abrakadabra“ Indriko Gelzio (Latvija) personalinė paroda	Kauno paveikslų galerija Trakų g. 13 Algirdo Petruolio gimimo šimtmeciu skirta paroda	A. Žmuidzinavičiaus kūriniai ir rinkinių muziejus V. Putvinskio g. 64 Aldonos Keturakiės parodos „Jos kambarys“		
Vilniaus paveikslų galerija <i>Didžioji g. 4</i> Chodkevičių rūmų klasicistinių interjerų Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai	Galerija „Aidas“ Trakų g. 13 Algirdo Petruolio gimimo šimtmeciu skirta paroda	Kauno paveikslų galerija K. Donelaičio g. 16 Paroda „Geriausias metų kūrėjai“	Muzika Kone penkis dešimtmecius aktyviai pulsujant Vilniaus kvarteto kūrybinę veikla yra pelnusi geriausius įvertinimus ir Lietuvoje, ir užsienyje. Tradicinio klasikinio, romantinio kvarteto specialistai nemažai dėmesio skiria ir šiuolaikiniams repertuarui. Taigi pirmo žiemiško vasario sekmadienio popietę, vasario 1 d. 16 val., Taikomosios dailės muziejuje originalių sumanymų nestokojantis kvartetas ir pianistė Birutė Vainiūnaitė pri stato rafinuotą premjerų programą. Klausytojų laukia pažintis su šiuolaikinių autorų kūryba – tai prancūzų Thierry Escaicho ir Olivier Messiaeno, norvegų Christiano Sindingo ir Johano Halvorseno bei latvių kompozitorius Pēterio Vasko kamerinės muzikos puslapiai.		
Radvilių rūmai <i>Vilniaus g. 24</i> Europos dailė XVI–XIX a. „Dubingių ir Biržų kunigaikščiai Radvilos“ Paroda „Senųjų ikonų paslaptys. Andrejaus Balykos ikonų kolekcija: pagrobta, grąžinta, papildyta“	Pamėnkalnio galerija Pamėnkalnio g. 1/13 iki 31 d. – Audrius Janušonio skulptūrų paroda „Čia – kaip visur“	Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus Pilies g. 40 iki 25 d. – Sigito Milkevičiaus (1982–2014) paroda „QR kodai“	Keramikos muziejus Rotušės a. 15 Kūrybinės grupės „Archyvas“ paroda „Jokūbo kopėčios“		
Vytauto Kasiulio dailės muziejus <i>A. Goštauto g. 1</i> Retrospektyvinė Vytauto Kasiulio kūrybos ekspozicija	Šv. Jono gatvės galerija Šv. Jono g. 11 Paroda „Laisvės balsai Šaltoto karo laikotarpiu. Laisvosios Europos radījai“ iki 31 d. – Leono Pivoriūno ir Eimanto Pivoriūno paroda „Pinigų sienai“ (meninės kompozicijos, fotografija)	Galerija „Meno parkas“ Rotušės a. 27 Vladimiro Kasatkino paroda „Kaip gyveni dailininke? – paskambink seneliui...“	Teatras Oskaro Koršunovo sugrįžimas prie savo kūrybinio kelio pradžios, obriutų, matyt, intriguoja ne vieną teatro mėgėją. Jau sausio 25, 27, 28 d. 18.30 val. Lietuvos nacionalinio dramos teatro Mažojoje salėje bus galima pamatyti Daniilo Charmso „Jelizavetą Bam“, kurioje vaidins Lietuvos nacionalinio dramos teatro aktoriai ir Koršunovo mokiniai – Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Vaidybos katedros II kurso studentai.		
Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenala <i>Arsenalo g. 1</i> Senosios Lietuvos istorija XIII–XIX a. Lietuvių liaudies menas; Kryždirbystė Paroda „Nežinomas žinomas architektas“, skirta architektui Romualdu Šilinsko 80-osioms gimimo metinėms iki 11 d. – X respublikinė konkursinė liaudies meno paroda „Auksų vainikas“	Galerija „Arka“ Aušros Vartų g. 7 iki 24 d. – jaunųjų menininkų paroda, skirta Baltijos kelio 25-mečiui „Baltas lapas. Trys versijos“	Galerija „Aukso pjūvis“ K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53 nuo 23 d. – dailės pedagogikos studentų keramikos darbų paroda	KIRPĖJAS . Dir. – J. Geniušas 30 18.30 – LA. Minkaus „BAJADERĖ“. Dir. – M. Staškus		
Kazio Varnelio namai-muziejus <i>Didžioji g. 26</i> K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44	Galerija AV17 Aušros Vartų g. 17 Algio Kasparavičiaus paroda „Išeitys“	Galerija „Vitražo manufaktūra“ Stiklių g. 6 iki 28 d. – Egidijaus Darulio personalinė tapybos paroda	DOMINYKO MEILĖS . Rež. – A. Vidžiūnas (Salė 99) 24 d. 18 val. – E. Scarpettos „VARGŠAI“. ARISTOKRATAI!. Rež. – P.E. Landi 25 d. 15 val. – A. Giniotio „IUZĖ DYKADUONIS“. Rež. – A. Giniotis		
Bažnytinio paveldo muziejus <i>Šv. Mykolo g. 9</i> Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija Aleksandro Šepkaus juvelyrės paroda Paroda „Abrozdėliai. Iš kun. Mozės Mitkevičiaus rinkinio“ Paroda „Atminties ženklai: Rimanto Sakauskio kūryba“	Vilniaus rotušė Didžioji g. 31 iki 31 d. – Roko Beržiūno autorinių tapybos darbų paroda	KLAIPĖDA Lietuvos dailininkų sąjungos galerija Vokiečių g. 2 nuo 23 d. – Roberto Antinio paroda „Pašiniai“	STEPAНČIKOVAS DVARAS . Rež. – J. Vaitkus 30 d. 18.30 – M. Spero „MEDŽIOKLÉS SCENOS“. Rež. – R. Atkočiūnas Mažoji salė 23 d. 19 val. – M. Mylyaho „CHAOSAS“. Rež. – Y. Ross 24 d. 16 val. – „LAISKAI Į NIEKUR“ (R.M. Rilke's, M. Cvetajevos ir B. Pasternako laiškų motyvais). Rež. – B. Mar 25 d. 16 val. – M. Nastaravičius „DEMO-KRATIJA“. Rež. – P. Ignatavičius 28 d. 19 val. – M. Duras „MUZIKA 2“. Rež. – A. Liuga 30 d. 19 val. – „SAPNAS“ (A. Strindbergo pjesės motyvais). Rež. – K. Gudmonaitė Studija 23 d. 19 val. – „LIŪDNOS DAINOS IŠ EUROPOS ŠIRDIES“ (pagal F. Dostojevskio romaną „Nusikaltimais ir bausmės“). Rež. – K. Smedas (Suomijsa) 24 d. 16 val. – T. Kavtaradzés „KELETAS POKALBIŲ APIE KRISTU“. Rež. – T. Montrimas		
Šiuolaikinio meno centras <i>Vokiečių g. 2</i> Dainiaus Liškevičiaus paroda „Labyrinthus“ Baltijos trienalių projektas „Prototipai“	Rašytojų klubas K. Sirvydo g. 6 Danguolės Raudonikienės tapybos paroda	KKC parodų rūmai Aukštajų g. 1 / Didžioji Vandens g. 2 iki II. 1 d. – Alicijos Rosé (Lenkija) iliustracijų paroda „Hiperborėja“	Nacionalinis dramos teatras Didžioji salė 25, 27, 28 d. 18.30 – PREMJERA! D. Charmso „JELIZAVETA BAM“. Rež. – O. Koršunovas 29 d. 18.30 – F. Dostojevskio „STEPANČIKOVAS DVARAS“. Rež. – J. Vaitkus 30 d. 18.30 – M. Spero „MEDŽIOKLÉS SCENOS“. Rež. – R. Atkočiūnas Mažoji salė 23 d. 19 val. – M. Mylyaho „CHAOSAS“. Rež. – Y. Ross 24 d. 16 val. – „LAISKAI Į NIEKUR“ (R.M. Rilke's, M. Cvetajevos ir B. Pasternako laiškų motyvais). Rež. – B. Mar 25 d. 16 val. – M. Nastaravičius „DEMO-KRATIJA“. Rež. – P. Ignatavičius 28 d. 19 val. – M. Duras „MUZIKA 2“. Rež. – A. Liuga 30 d. 19 val. – „SAPNAS“ (A. Strindbergo pjesės motyvais). Rež. – K. Gudmonaitė Studija 23 d. 19 val. – „LIŪDNOS DAINOS IŠ EUROPOS ŠIRDIES“ (pagal F. Dostojevskio romaną „Nusikaltimais ir bausmės“). Rež. – K. Smedas (Suomijsa) 24 d. 16 val. – T. Kavtaradzés „KELETAS POKALBIŲ APIE KRISTU“. Rež. – T. Montrimas		
Galerija „Kairė-dešinė“ <i>Latako g. 3</i> iki 31 d. – Eglės Ridikaitės kūrybos paroda „Palikimas (Babutas skarialas)“	Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija „Vėjas“ Vilniaus g. 39 Malvinos Jelinskaitės-Vilimienės fotografijų paroda „Kaladėlės“	KKC parodų rūmai Aukštajų g. 1 / Didžioji Vandens g. 2 iki II. 1 d. – Alicijos Rosé (Lenkija) iliustracijų paroda „Hiperborėja“	VILNIUS Nacionalinis operos ir baletų teatras Vilniaus g. 245 Šiaulių universiteto Menų fakulteto dailės magistrantūros studentų baigiamųjų darbų paroda	VILNIUS Nacionalinis operos ir baletų teatras Vilniaus g. 245 Šiaulių universiteto Menų fakulteto dailės magistrantūros studentų baigiamųjų darbų paroda	
VILNIUS DAILĖS AKADEMIOS GALERIJOS Parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> nuo 23 d. – šiuolaikinio meno paroda „10 x 10 = 100% Jacquard“	Gintaro muziejas-galerija Šv. Mykolo g. 8 iki II. 1 d. – Eglės Čėjauskaitės-Gintalės autorinės juvelyrės paroda „Apsisukimai“	„Herkaus galerija“ Herkaus Manto g. 22 Marius Mindaugo Danio tapybos paroda	VILNIUS Nacionalinis operos ir baletų teatras Vilniaus g. 245 Šiaulių universiteto Menų fakulteto dailės magistrantūros studentų baigiamųjų darbų paroda	VILNIUS Nacionalinis operos ir baletų teatras Vilniaus g. 245 Šiaulių universiteto Menų fakulteto dailės magistrantūros studentų baigiamųjų darbų paroda	
Galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> iki 24 d. – Simono Kuliešio paroda „1/4“	Pylimo galerija Pylimo g. 30 Tapybos paroda „Tėvynėje ir svetur“	„Skalvijos“ kino centras Goštauto g. 2/15 iki 30 d. – Vaidoto Aukštaičio paroda „Rožynas“	„Spektakliai“ Vilniaus g. 10 / Bažnyčių g. 4 Paroda „Amžinės visatos laivas“ iki 25 d. – Algimanto Jusionio piëšinių paroda „Mane saugo mano danguas paukščiai“	VILNIUS Nacionalinis operos ir baletų teatras Vilniaus g. 245 Šiaulių universiteto Menų fakulteto dailės magistrantūros studentų baigiamųjų darbų paroda	VILNIUS Nacionalinis operos ir baletų teatras Vilniaus g. 245 Šiaulių universiteto Menų fakulteto dailės magistrantūros studentų baigiamųjų darbų paroda
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	Galerija „Kalnas“ Krivių g. 10 Paroda „Nostalgiskos istorijos“	„Skalvijos“ kino centras Goštauto g. 2/15 iki 30 d. – Vaidoto Aukštaičio paroda „Rožynas“	„Skalvijos“ kino centras Goštauto g. 2/15 iki 30 d. – Vaidoto Aukštaičio paroda „Rožynas“	„Skalvijos“ kino centras Goštauto g. 2/15 iki 30 d. – Vaidoto Aukštaičio paroda „Rožynas“	
M. K. Čiurlionio namai <i>Savicius g. 11</i> iki 31 d. – Romualdo Augūno fotografijų paroda „Čiurlionio, Donelaičio, Lietuvos viršukalnėms – 50“	M. K. Čiurlionio namai Savicius g. 11 iki 31 d. – Romualdo Augūno fotografijų paroda „Čiurlionio, Donelaičio, Lietuvos viršukalnėms – 50“	M. K. Čiurlionio namai Savicius g. 11 iki 31 d. – Romualdo Augūno fotografijų paroda „Čiurlionio, Donelaičio, Lietuvos viršukalnėms – 50“	„Valstybinis jaunimo teatras“ 23 d. 18 val. – A. Čechovo „VYŠNIŲ SODAS“. Rež. – A. Latėnas 24 d. 12 val. – V. Rossini „SEVILIJOS“	„Valstybinis jaunimo teatras“ 23 d. 18 val. – A. Čechovo „VYŠNIŲ SODAS“. Rež. – A. Latėnas 24 d. 12 val. – V. Rossini „SEVILIJOS“	
Parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> nuo 23 d. – šiuolaikinio meno paroda „10 x 10 = 100% Jacquard“	Galerija „Kalinis“ Krivių g. 10 Paroda „Nostalgiskos istorijos“	„Valstybinis jaunimo teatras“ 23 d. 18 val. – A. Čechovo „VYŠNIŲ SODAS“. Rež. – A. Latėnas 24 d. 12 val. – V. Rossini „SEVILIJOS“	„Valstybinis jaunimo teatras“ 23 d. 18 val. – A. Čechovo „VYŠNIŲ SODAS“. Rež. – A. Latėnas 24 d. 12 val. – V. Rossini „SEVILIJOS“		
Galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> iki 24 d. – Simono Kuliešio paroda „1/4“	Galerija „Kalinis“ Krivių g. 10 Paroda „Nostalgiskos istorijos“	„Valstybinis jaunimo teatras“ 23 d. 18 val. – A. Čechovo „VYŠNIŲ SODAS“. Rež. – A. Latėnas 24 d. 12 val. – V. Rossini „SEVILIJOS“	„Valstybinis jaunimo teatras“ 23 d. 18 val. – A. Čechovo „VYŠNIŲ SODAS“. Rež. – A. Latėnas 24 d. 12 val. – V. Rossini „SEVILIJOS“		
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	Galerija „Kalinis“ Krivių g. 10 Paroda „Nostalgiskos istorijos“	„Valstybinis jaunimo teatras“ 23 d. 18 val. – A. Čechovo „VYŠNIŲ SODAS“. Rež. – A. Latėnas 24 d. 12 val. – V. Rossini „SEVILIJOS“	„Valstybinis jaunimo teatras“ 23 d. 18 val. – A. Čechovo „VYŠNIŲ SODAS“. Rež. – A. Latėnas 24 d. 12 val. – V. Rossini „SEVILIJOS“		
Mirus iškiliai pianistai, pedagogai Verai GORNOSTAJEVAI, reiškiame gilią užuojautą vaikaičiui Lukui Geniušui, jo mamai, velionės dukrai Ksenijai Knorre bei visiem artimiesiems.	„Valstybinis jaunimo teatras“ 23 d. 18 val. – A. Čechovo „VYŠNIŲ SODAS“. Rež. – A. Latėnas 24 d. 12 val. – V. Rossini „SEVILIJOS“	„Valstybinis jaunimo teatras“ 23 d. 18 val. – A. Čechovo „VYŠNIŲ SODAS“. Rež. – A. Latėnas 24 d. 12 val. – V. Rossini „SEVILIJOS“	„Valstybinis jaunimo teatras“ 23 d. 18 val. – A. Čechovo „VYŠNIŲ SODAS“. Rež. – A. Latėnas 24 d. 12 val. – V. Rossini „SEVILIJOS“		
pedagogai Verai GORNOSTAJEVAI, reiškiame gilią užuojautą vaikaičiui Lukui Geniušui, jo mamai, velionės dukrai Ksenijai Knorre bei visiem artimiesiems.	„Valstybinis jaunimo teatras“ 23 d. 18 val. – A. Čechovo „VYŠNIŲ SODAS“. Rež. – A. Latėnas 24 d. 12 val. – V. Rossini „SEVILIJOS“	„Valstybinis jaunimo teatras“ 23 d. 18 val. – A. Čechovo „VYŠNIŲ SODAS“. Rež. – A. Latėnas 24 d. 12 val. – V. Rossini „SEVILIJOS“	„Valstybinis jaunimo teatras“ 23 d. 18 val. – A. Čechovo „		

Scen. aut. ir rež. – A. Jankevičius Mažoji salė 24 d. 14 val. – N. Indriūnaitės „BALTOS PASAKOS“. Rež. – N. Indriūnaitė 25 d. 12 val. – „AUKSO OBELĖLĖ, VYNO ŠULINĖLIS“ (pagal lietuvių liaudies pasaką). Scen. aut. ir rež. – R. Driežis **„Menų spaustuvė“** 23 d. 18.30 *Kišeninėje salėje* – „BRANGIOJI MOKYTOJA“. Rež. – I. Stundžytė (teatras „Atviras ratus“) 24 d. 12 val. *Kišeninėje salėje* – „APIE MEILĘ, KARĄ IR KIŠKIO KOPŪSTUS“. Rež. – A. Giniotis (teatro laboratorija „Atviras ratus“) 24 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – C. Graužinio „DRASIŠALIS (LIETUVOS DIENA)“. Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė“) 24 d. 18.30 *Kišeninėje salėje* – „LIETAUS ŽEMĖ“. Rež. – A. Giniotis (teatro laboratorija „Atviras ratus“) 25 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – „TANKU-MYNE“ (pagal R. Akutagavos novelę). Rež. – R. Kazlas (teatras „cezario grupė“) 27 d. 18.30 *Juodojoje salėje* – „MEILĖ TRIMS APELSINAMS“. Rež. – A. Giniotis (teatras „Atviras ratus“) 28 d. 19 val. *Kišeninėje salėje* – C. Graužinio „VIISKAS ARBA NIEKO“. Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė“) **Keistuolių teatras** 23 d. 19 val. – PREMJERA! „PERSIKÜNI-JI-MAI“. Rež. – V.V. Landsbergis 25 d. 12 val. – „MAMULĖ MŪ“. Rež. – A. Sunklodaitė 25 d. 15 val. – atvira pamoka su aktore I. Balsytė ir A. Kulikausku „Profesionalai vaikams. Akordeono paslaptys“ 30 d. 19 val. – „DIAGNOZĖ: VIŠISKAS RUDNOSIUOKS“. Rež. – V.V. Landsbergis **KAUNAS** **Kauno dramos teatras** 23 d. 18 val. *Ilgajoje salėje* – B. Srbjanović „SKÉRIAI“. Rež. – R. Atkočiūnas 24 d. 15 val. *Mažoje scenoje* – M. von Mayenburgo „BJAURUSIS. SKALPELI PJŪVIS“. Rež. – V. Malinauskas 25 d. 12 val. *Ilgajoje salėje* – I. Paliulytės „ANDERSEN GATVĖ“ (H.Ch. Anderseno biografijos ir pasakų mytoviai). Rež. – I. Paliulytė 30 d. 18 val. *Rūtos salėje* – R. Gary „AUŠROS PAŽADAS“. Inscenacijos aut. ir rež. – A. Sunklodaitė **Kauno valstybinis muzikinis teatras** 23 d. 18 val. – „NOTRDAMO LEGENDA“. Insc. aut. ir choreogr. – A. Jankauskas, dir. – J. Janulevičius 24 d. 18 val. – C. Porterio „BUČIUOK MANE, KEIT“. Dir. – J. Geniušas 25 d. 18 val. – G. Donizetti „LIUČIJA DI LAMERMUR“. Muzikos vad. ir dir. – J. Geniušas 28 d. 18 val. – L. Fallio „MADAM POMPADOUR“. Dir. – J. Janulevičius 29 d. 18 val. – E. Johno, T. Rice'o „AIDA“. Dir. – J. Janulevičius 30 d. 18 val. – N. Rimskio-Korsakovo „CARO SUŽADETINĖ“. Muzikinis vad. ir dir. – E. Pehkės (Estija). Dir. – J. Janulevičius **Kauno kamerinis teatras** 23, 29 d. 18 val. – G. Boccaccio „DEKAME-RONAS“. Rež. – A. Rubinovas 24 d. 18 val. – D. Čepauskaitės „BE GALO ŠVELNI ŽMOGŪDYSTĖ“. Rež. – S. Rubinovas 25 d. 18 val. – L. Andrejėvo „JUDAS ISKARIOTAS“. Rež. – S. Rubinovas 30 d. 18 val. – E. Radzinskio „KOBA“. Rež. – S. Rubinovas **Kauno mažasis teatras** 25 d. 12 val. – PREMJERA! K. Žernytės „NORIU ARKLIIKO“. Rež. – R. Kimbraitė 25 d. 18 val. – A. Slapovskio „NUO RAU-DONOS ŽIURKĖS IKI ŽALIOS ŽVAIGŽDĖS“. Rež. – D. Rabašauskas	30 d. 19 val. – F. Rame, D. Fo „LAISVOJI PORA“. Rež. – R. Januškevičiūtė, A. Baniūnas **Kauno lėlių teatras** 24 d. 12 val. – „MAŽASIS MUKAS“. Rež. – A. Stankevičius 24 d. 17 val. – „24 VALANDOS IŠ MOTERS GYVENIMO“. Vaidina V. Bičkutė, V. Kochanskytė, D. Rodytė 25 d. 12 val. – „PASAКА APIE LIETAUŠ LAŠELI“. Rež. – O. Žiugžda **KLAIPĒDA** **Klaipėdos valstybinis dramos teatras** 31 d. 18 val. *Žvejų rūmuose* – Y. Reza „PO ATSIDVEIKINIMO“. Rež. – A. Vizgirda **Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras** 23 d. 18.30 – „Romansų vakaras“ 24 d. 18.30 – Z. Liepinio „ADATA“ 25 d. 13 val. – B. Pavlovskio „SNIEGUOLĖ IR SEPTYNI NYKŠTUKAI“ 29, 30 d. 18.30 – V. Ganelino, S. Gedos „VELNIO NUOTAKA“ **ŠIAULIAI** **Valstybinis Šiaulių dramos teatras** 23 d. 18 val. – PREMJERA! S. Becketto „ŽAIDIMO PABAIGA“. Rež. – P. Ignatavičius 24 d. 18 val. – A. Tarn „DIBUKAS“. Rež. – R. Banionis 25 d. 12 val. – S. Kozlovo „EŽIUKAS RŪKE“. Rež. – P. Ignatavičius 25 d. 18 val. – Y. Reza „SKERDYNIŲ DIEVAS“. Rež. – A. Lebeliūnas 30 d. 18 val. – E. Rostand'o „SIRANO DE BERŽERAKAS“. Rež. – A. Pociūnas **PANEVĖŽYS** **Juozo Miltinio dramos teatras** 23 d. 18 val. – G. Grekovo „HANANA, KELKIS IR EIK“. Rež. – R. Augustinas A. 24 d. 18 val. – M. Zalytės „MARGARITA“. Rež. – A. Keleris 28–30 d. 18 val. – PREMJERA! D. Gyzelmo „PONAS KOLPERTAS“. Rež. – Velta ir Vytautas Anužiai **Koncertai** **Lietuvos nacionalinė filharmonija** 24 d. 19 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje*, – „Iš orkestro lobyno“. Lietuvos nacionalinės simfoninių orkestras. Solistas P. Bermanas (smuikas). Dir. – J. Serovas. Programoje I. Dunajevskio, A. Schnittke's, N. Rimskio-Korsakovo, P. Čaikovskio kūriniai 25 d. 12 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje*, – koncertas visai šeimai „Viktoria Gerulaičio grojaraštis“. „Muzikinė kelionė iš Peterburgo į Paryžių“. Čiurlionio kvartetas. Solista A. Krikščiūnaitė (sopranas), I. Maknickas (fortepijonas), muzikinės kelionių gidas V. Gerulaitis. Programoje S. Rachmaninovo, F. Chopino, J. Strausso, W.A. Mozarto, R. Schumanno, F. Poulenco kūriniai 25 d. 16 val. *Taikomosios dailės muziejuje* – triuo „Claviola“; V. Giedraitis (klarnetas), J. Juozapaitis (altais), U. Antanavičiūtė (fortepijonas). Programoje W.A. Mozarto, O. Balakausko, J. Jurkūno kūriniai 31 d. 19 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje*, – Lietuvos kamerinių orkestrų. Solistas K. Kuljas (obojus). Programoje P. Vasko, L. Boccherini, A. Marcello, J.S. Bacho kūriniai II. 1 d. 12 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje*, – koncertas visai šeimai „Pykšt, paukšt, šmaukšt!“. Lietuvos nacionalinės simfoninių orkestras. Dir. – M. Barkauskas. Muzikologas V. Gerulaitis. Aktoriai S. Mikalauskaitė, R. Saladžius. Rež. – J. Šurnaitė. Programoje E. Griego, L. Andersono, J. Strausso, C.Saint-Saenso, S. Prokofjevo, J. Offenbacho ir kt. kūriniai 1 d. 16 val. *Taikomosios dailės muziejuje* – kamerinių muzikos koncertas „Žiemos peizažai“. Valstybinis Vilniaus kvartetas. **VILNIUS** **Kongresų rūmai** 30 d. 19 val. – orkestro gimtadienio koncertas. S. Janušaitė (sopranas), I. Prudnikovaitė (mecosopranas), Kauno valstybinis choras (vad. – P. Bingelis), Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Dir. – G. Rinkevičius. Programoje G. Mahlerio Simfonija Nr. 2, c-moll „Prisiklimo“ **Lietuvos muzikų rėmimo fondas** 28 d. 17 val. *S. Vainiūno namuose* – Vilnius J. Tallat-Kelpšos konservatorijos Dainavimo metodinės grupės moksleivai **Šv. Kotrynos bažnyčia** 23 d. 19.30 – Vilnius mokytojų namų mišrusis choras „Bel Canto“. Solistai L. Dambruskaitė, J. Milius, džiazo pianistas A. Anusauskas. Dir. – A. Dambruskas 24 d. 18 val. – K. Sakalauskas (trimatas), M.K. Čiurlionio menų mokyklos mišrus choras (vad. – R. Gražinis), Vilnius miesto savivaldybės Šv. Kristoforo kamerinis orkestras (meno vad. ir dir. – D. Katkus). Dir. – M. Stakionis. Programoje O. Narbutaitės, E. Whitaere, B. Bartokė kūriniai 31 d. 18 val. – muzikinė pramonė „Darbai ir dyvai“. Atlikėjai aktorius R. Kazlas, varinių pučiamujų kvintetas „Dūdūva“: L. Lapė, V. Sokolnikas (trimatai), I. Kuleševičienė (valtorna), A. Gražulis (trombones), S. Kirsenuka (tuba). Programoje fragmentai iš K. Donelaičio poemos „Metai“, J.S. Bacho, J. Gedavičiaus, J. Naujailio kūrinių **Šv. Jonų bažnyčia** 24 d. 18 val. – vargonininko A. Isakovo koncertas. Programoje J.S. Bacho, C. Franck'o, J. Rheinbergerio, A. Kettmanno, L.A.J. Lefebure-Wely ir J.P. Lazzeri kūriniai **Vaka rai** **VILNIUS** **Rašytojų klubas** 26 d. 17.30 – rašytojos A. Ruseckaitės romano „Kaip žibas“ pristatymas. Kartu su autore dalyvauja aktoriai V. Grigaitytė, E. Žemaitis, kunigas A.P. Kanapka, literatūros kritikė, knygos redaktorė J. Riškutė 28 d. 17.30 – poeto V. Bako naujos knygos „Kas vėjo – vėjui“ pristatymas. Renginys iš ciklo „Salvete, juvenes“. Dalyvauja V. Bakas, poetė D. Daugintytė, poetas, literatūros kritikas A. Ališauskas, V. Sventickas, dainų autorė ir atlirkėja Bjelle 30 d. 17 val. – poeto R. Stankevičiaus kūrybos vakaras su nauja knyga „Pūgos durys“. Kartu su autoriumi dalyvauja knygos daillinkas Š. Leonavičius, poetė R. Skučaitė. Vakare groja G. Žilys **Valdovų rūmai** 24 d. 16 val. *Lankytųjų vestibiulio auditorijoje* – „Vilnius netekystys: fotografija atskleidžia istoriją“. Š. Žvirgždo paskaita **29 d. 18 val. *Didžiojoje renesansinėje menėje*** – dokumentinio filmo „Napaleonas Kitkauskas. Kertinių akmenys“ premjera **Dailininkų sajungos galerija** 23 d. 18 val. – R. Antinio parodos „Paišinai“ ir autorinės knygos „Stalas“ pristatymas. Dalyvauja V. Litvinavičius ir Č. Lukenskas. Pasirodys Kauno šokių teatro „Aura“ šokėjai **KAUNAS** **Maironio lietuvių literatūros muziejus** 29 d. 17 val. – rašytojo L. Inio legendų ir sakmių knygos apie Mažają Lietuvą „Baltas kurėnas“ sutiktuvės. Dalyvauja istorikas K. Subačius, knygos leidėjas V. Kubilius, aktorė L. Rupštė	**Bibliografinės žinios** **MENAS. FOTOGRAFIJA** *Druskinės* : Reimundo Baltrūno kolekcija : [katalogas]. – Kėdainiai : Spaudvita, 2015 (Kėdainiai : Spaudvita). – 115, [1] p. : iliustr., portr. – Tiražas 100 egz.. – ISBN 978-609-8126-22-8 (jr.) *Klaipėdos istoriniai parkai ir želdynai / Kęstutis Demereckas*. – Klaipėda : Libra Memelensis, 2014 ([Kaunas] : Spindulio sp.). – 207, [1] p. : iliustr., faks., žml.. – Santr. angl., vok.. – Tiražas 700 egz.. – ISBN 978-609-8094-11-4 (jr.) *Lietuvos fotografija: vakar ir šiandien = Lithuanian photography: yesterday and today : [metaštis] / sudarytojas Gytis Skudžinskas*. – Vilnius : Lietuvos fotomenininkų sąjungos fotografijos fondas, 2014. – ISSN 1648-567X [20]14, XXI a. Lietuvos meninės fotografijos kryptys – klasika ir avangardas = Trends in 21st century Lithuanian art photography: classics and avant-garde. – 2014 ([Kaunas] : Kopa). – 222 p. : iliustr., faks., portr. – Dalis gretut. teksto liet., angl. *Matas vienu čiuju* : [mokomas uždavinynas] / Šarūnas Šulskis ; [Lietuvos šachmatų mokykla]. – Kaunas [i.e. Borkūniškis, Kėdainiai r.] : Lietuvos šachmatų mokykla, 2014 (Kaunas : Indigo projektai). – 108, [1] p. : iliustr. – Tiražas 500 egz.. – ISBN 978-609-95701-0-5 *Unikalusių Vilnius* : vaizdų kaita : [fotografijų albumas] / [sudarytojas Vytautas Petrošius]. – Vilnius : Vaga, 2014 (Vilnius : BALTO print.). – 217, [3] p. : iliustr., faks., žml.. – Dalis gretut. teksto liet., angl.. – Tiražas 1000 egz.. – ISBN 978-5-415-02381-3 (jr.) *Vaizdų archyvas* : [nuotraukos iš Lietuvos ypatingojo archyvo baudžiamų bylų] / sudarė Kęstutis Grigaliūnas ir Agnė Narušytė. – [Vilnius] : Vaizdų archyvas, 2014- . Sąs. 1. – 2014. – 319, [1] p. : iliustr., faks., portr.. – Santr. angl.. – Tiražas [300] egz.. – ISBN 978-609-95539-2-4 **GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS** *Alchemikas* / Paulo Coelho ; vertė Rūta Knizikevičiūtė. – Vilnius : Vaga, 2014 (Vilnius : BALTO print.). – 166, [2] p.. – Tiražas 1000 egz. (papild.). – ISBN 978-5-415-02362-2 (jr.) *Ant Šušvės kranty* : eilėraščiai, eiliuoti pasakojimai, apybraižos / Pranas Lukoševičius. – Radviliškis : [Radviliškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka], 2014 (Šiauliai : Šiaulių knygrinėkla-sp.). – 122, [1] p. : iliustr., portr.. – Tiražas 150 egz.. – ISBN 978-609-8034-18-9 *Būna ir taip* : [atsiminimai] / Kazys Ambrozaitis. – Vilnius : [Nacionalinis vėžio institutas], 2014 (Vilnius : Petro ofsetas). – 77, [1] p.. – Tiražas [400] egz.. – ISBN 978-9986-784-98-2 *Gyvenimo laki mintis...* : [eilėraščiai] / Felikas Vaitkaitis. – Kaišiadorys : Printėja, 2014- . – ISBN 978-609-445-249-9 D. 1. – 2014 (Kaišiadorys : Printėja). – 203, [1] p. : iliustr., portr.. – Tiražas 200 egz.. – ISBN 978-609-445-250-5 *Jurgos Ivanauskaitės fenomenas*: tarp siurrealizmo ir egzistencializmo / Jūratė Baranova. – Vilnius : Tyto alba, 2014 (Vilnius : BALTO print.). – 539, [1] p., [4] iliustr. lap. : iliustr.. – Santr. angl.. – Tiražas 2000 egz.. – ISBN 978-609-466-073-3 (jr.) *...kai meilė...* : meilės lyrika / Egli Miliūstyte-Brazdžiūnė (Egmilė). – Kaišiadorys : Printėja, 2014 (Kaišiadorys : Printėja). – 122, [2] p. : iliustr., portr.. – Virš. aut.: Egmilė. – Tiražas 200 egz.. – ISBN 978-609-445-248-2 *Kobzarius* : [poejos rinkinys] / Taras Ševčenko ; iš ukrainų kalbos vertė Vladas Bražūnas ; [publikuojami Taraso Ševčenkos piešinių ir tapybos fragmentai]. – Vilnius : Vaga, 2014 (Vilnius : BALTO print.). – 185, [4] p. : iliustr.. – Gretut. tekstas liet., ukr.. – Tiražas [400] egz.. – ISBN 978-5-415-02376-9 (jr.) *Lakštingalų Airijoje nér* : [eilėraščiai] / Diana Paklonskaitė. – Vilnius : Naujoji Romuva [i.e. „Naujosios Romuvos“ fondas], 2014 (Vilnius : Petro ofsetas). – 92, [2] p.. – Tiražas 500 egz.. – ISBN 978-609-8035-33-9 *Liepsnojantys sodai* : [eilėraščiai] / Janytė ir Jaunutis ; [sudarė Jaunius Kulyns]. – Kaišiadorys : Printėja, 2014 (Kaišiadorys : Printėja). – 105, [1] p.. – Kn. metr. aut.: Janina Jovaišaitė, Jaunius Kulyns. – Tiražas 80 egz.. – ISBN 978-609-445-251-2 *Maža juoda suknėlė* : [romanas] / Susan McBride ; iš anglų kalbos vertė Lina Krutulytė-Kriščiūnė. – Vilnius : Vaga, 2014 (Vilnius : BALTO print.). – 309, [2] p.. – Tiražas 1500 egz.. – ISBN 978-5-415-02377-6 (jr.) *Rudens žydėjime* : eilėraščių rinkinys / Leonas Milčius ; [dailininkė Rimutė Musneckaitė-Skučienė]. – Raudondvaris [i.e. Vilnius] : [Standartų spaustuvė], 2015. – 377 p. : iliustr.. – Tiražas [500] egz.. – ISBN 978-9955-488-92-7 *Svetimautoja* : [romanas] / Paulo Coelho ; iš portugalų kalbos vertė Zigmantas Ardičas. – Vilnius : Vaga, 2014 (Vilnius : BALTO print.). – 230, [2] p.. – Tiražas 2500 egz.. – ISBN 978-5-415-02369-1 (jr.) *Tarp žemės ir dangaus* : [eilėraščiai] / Gerda Jankevičiūtė. – Klaipėda : Libra Memelensis, 2014. – 119, [1] p.. – Tiražas [300] egz.. – ISBN 978-609-8094-12-1 *Teta Elzė, Šaltuojo karo lyderė* : biografizmai ir kitos asmeninės istorijos : [esė] / Julius Keleras ; [fotografijų autorius Julius Keleras, Algimantas Žižiūnas, Gintautas Trimakas] ; [piešinių autorius Viktoras Binkis]. – Vilnius : Homo liber, 2014 (Vilnius : Petro ofsetas). – 213, [1] p. : iliustr., faks., portr.. – Tiražas 400 egz.. – ISBN 978-609-446-090-6 : [6 Eur 61 ct] *Vydutis* : [pokario nerimo karta ir...] : [autobiografinė apysaka] / Alvydas Augustinas Jegelevičius ; [dailininkas-iliustratorius Kostas Poškus]. – Vilnius : Naujoji Romuva [i.e. „Naujosios Romuvos“ fondas], 2014 (Alytuva Alytaus sp.). – 131, [4] p. : iliustr.. – Tiražas 700 egz.. – ISBN 978-609-8035-29-2 (jr.) **PARENGĖ ALDONA BARODICAITĖ. REDAGAVO GRAŽINA KUBILIENĖ.** **LIETUVOS NAC. M. MAŽYVO B-KA. BIBLIOG**

„Ūsuotasis ponas Mortdecai“

Savaitės filmai

Atkirtis ***

Devyniolikmetis būgnininkas Endrius (Miles Teller) svajoja tapti išskirtiniu džiazo muzikantu. Jis išstojo į geriausių mokyklą, atsisakė pramogų, merginos draugystės. Jis didžiuoja tuo, kad gali būti vienas ir siekti savo tikslų. Endriu patenka į džiazo ansamblį, kuriam vadovauja Flečeris (J.K. Simmons). Pedagogas taip pat apsėstas idėjos išauginti muzikos genijų. Endriu nori pateisinti Flečerio viltis, bet kuo toliau, tuo aiškiu, kad tai keliais į pražūtį. Debiutinis Damieno Chazelle'o filmas kelia sudėtingus klausimus: ką galima aukoti, kad pasiekium tikslą, ar talentas visada nugalėti, kokia tos aukos prasmė? Filmas beveik neišneria iš tamšių koridorių ir aklinų repeticijų kambarių, tik pagilinančią vaikinuko alienacijos išpūdį, meistriškas montażas pertekliai, režisierius žodžiais tariant, „muzikinio trilerio“ esmę, ekrane nuolat skamba džiazo standartai, vienas kurių ir tapo filmo pavadinimu. (JAV, 2014). (Vilnius)

Nauja draugė ***

Naujas François Ozono filmas – lyg pasvarstymas, kas šiai laikais yra lytinė tapatybė. Filmo herojė Kler sunkiai išgyvena geriausios draugės mirtį – jos buvo neišskiriamos nuo pat mažens, kartu ištakėjo. Tačiau skausmo prislėgtas našlys pasiūlo Kler įdomų būdą atsikratyti depresijos... Kaip ir visuose Ozono filmuose, ir šiame vaidina daug puikių prancūzų aktorių: Romainas Duris, Anais Demoustier, Raphaelis Personnazas, Aurore Clement, Isild Le besco, Michele Raingeval (Prancūzija, 2014). (Vilnius)

Nepalūžės ***

Antrojo pasaulinio karo metais profesionalus bégikas Luisas Zamperiuni, dalyvavęs Berlyno olimpiadoje, pateko į japonų nelaisvę. Ten jis nepalūžo. Po daugelio metų knyga apie jo gyvenimą ne vienam tapo įkvėpimo šaltiniu. Matyt, ir Angelinai Jolie, sukūrusių ši biografinį filmą. Tačiau pasakodama savo herojaus istoriją Jolie elgiasi su juo lyg su kompiuteriniu žaidimo personažu ir rodo vieną iššūkių po kito. Sunki italų imigrantų sūnaus vaikystė, nusikalstama paauglystė, olimpiada Berlyne, karas, lėktuvu katastrofa... Jau debiutiniame Jolie filme buvo akivaizdu, kad režisierė nevengia atviro kičo, saldaus sentimentalumo ir Paulo Coelho lygio aforizmu. Todėl sunku patikėti, kad Ethano ir Joelio Coenų, Richardo LaGravenece ir Williamo Nicholsono scenarijuje ji nerado niecko daugiau. Žmogaus, sugebančio pakilti iš dugno ir tragedijos, istorija tapo tiesiog hagiografiniu pasakojimu, kuriamo aktoriai, tarp jų ir pagrindinių vaidmenų sukūrės Jackas O'Connellas, priversti balansuoti ties grotesko riba (JAV, 2014). (Vilnius, Kaunas)

Programišiai ***

Pasauli sudrebina programišių ataka. Patys gabiausiai JAV ir Kinijos mokslininkai sujungia jėgas. Trilerių meistro Michaelo Manno filme vaidina Chrisas Hemsworthas, Wei Tang, Viola Davis, Ritchie Costeras, Leehomas Wangas (JAV, 2015). (Vilnius, Kaunas)

Ūsuotasis ponas Mortdecai ***

Galima tik pasigailėti šios komedijos platintoju, kurie filmo pavadinimą išvertė nei šiaip, nei taip, nes, matyt, nemoka nė vienos užsienio kalbos. Be abejø, iš jų pasityčiotų ir smobas pagrindinis filmo personažas – britų aristokratas, meno galerijos darbuotojas ir sukūs Mordekajus (Johnny Depp). Jis keliauja po visą pasaulį, norėdamas rasti pavogtą Goyos paveikslą, kuris esą slepia vertingą informaciją. Pakeluij Mordekajui teks susidurti su rusų oligarchu, amerikiečių milijardieriumi, britų žvalgyba, tarptautiniu teroristu ir nuosava žmona (Gwyneth Paltrow). Tačiau didžiausiu konkurentu taps buvęs žaviojo ūsočiaus kolega Alisteris (Evan McGregor). Davido Koeplo filme taip pat vaidina Olivia Munn, Paulas Bettany, Aubrey Plaza, Oliveris Plattas (JAV, 2015). (Vilnius, Kaunas)

***** – šedevras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Agnė Narušytė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras, šokis – Milda Brukštutė

Muzika – Laimutė Ligeikaitė | Stilius – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaite

Finansininkė – Brigitė Misiuvienė

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

23–29 d. – Ūsuotasis ponas Mortdecai (D. Britanija) – 11.30, 14, 16.30, 19, 21.30 Foxcatcher (JAV) – 11.45, 14.45, 18, 20.50 Programišiai (JAV) – 12, 15, 18.15, 21.10 Balandis tupėjo ant šakos ir mąstę apie būtį (Švedija, Vokietija, Norvegija, Prancūzija) – 16.10, 19.20 24 d. – Meškiukas Paddingtonas (JAV, Prancūzija) – 13 val.; 25 d. – 12, 13, 16.45 31 d. – J. Offenbacho „Hofmano pasakos“. Tiesioginė premjeros translacija iš Niujorko Metropoliteno operos – 19.55 25 d. – P. Čaikovskio „Gulbių ežeras“. Tiesioginė premjeros translacija iš Maskvos Didžiojo teatro – 17 val. 23, 24 d. – „Žiemos ekrana“. Mari istorija (Prancūzija) – 18.45 23–29 d. – Nepatyres (rež. J. Paulikas) – 11.30, 13.50, 16.20, 18.45, 21.20 23 d. – Nepalūžės (JAV) – 13, 14.20; 24 d. – 13, 14.20, 18.45; 25 d. – 13, 18.20; 26–29 d. – 13, 14.20, 18.20 23–29 d. – Mes dainuosis (Lietuva, D. Britanija) – 11.15, 14.30, 17 val. 23, 26–29 d. – Galingasis 6 (JAV) – 11, 16 val.; 24, 25 d. – 11, 12.30, 16 val. 23–29 d. – Galingasis 6 (3D, JAV) – 13.30, 18.30 23, 24, 26–29 d. – Pabrolų nuoma (JAV) – 21.45; 25 d. – 21.45 23, 25–29 d. – Tarp žvaigždžių (D. Britanija, JAV) – 13.40, 21 val.; 24 d. – 21 val. 23–29 d. – Amerikietiškas apliplėsimas (Kanada, Liuksemburgas) – 17.10, 21.50 23, 26–29 d. – Ką išdarinėja vyrai 2 (Rusija) – 16.45, 19.10; 24 d. – 16.45, 21.25; 25 d. – 19.10 23–29 d. – Vaikystė (JAV) – 13.40, 20 val. Hobitas. Penkių armijų mūsės (HFR, 3D, JAV, N. Zelandija) – 15, 20.30; Septintasis sūnus (3D, D. Britanija, JAV, Kanada, Kinija) – 18.10 24, 25 d. – Madagaskaro pingvinai (JAV) – 11.20 23–29 d. – Atkirtis (JAV) – 19.25 24, 25 d. – Sniego karalienė 2 (Rusija) – 11.10 23–29 d. – Trečias žmogus (Belgija, D. Britanija, JAV, Vokietija) – 21.15 23, 25–29 d. – Eskobaras: kruvinas rojus (Prancūzija, Ispanija, Belgija, Panama) – 21.25

Forum Cinemas Akropolis

23–29 d. – Ūsuotasis ponas Mortdecai (D. Britanija) – 11.10, 15.20, 18.10, 20.45; Programišiai (JAV) – 12.10, 15.10, 18.20, 21.20; Foxcatcher (JAV) – 13.40, 19, 21.10 24 d. – Meškiukas Paddingtonas (JAV, Prancūzija) – 13 val.; 25 d. – 10.40, 14.10 23–29 d. – Nepatyres (rež. J. Paulikas) – 12, 16.40, 19.20, 21.40 23, 25–29 d. – Galingasis 6 (3D, JAV) – 11.20, 13.10, 15.40; 24 d. – 11.20, 15.40 23–29 d. – Galingasis 6 (JAV) – 10.30, 14, 16.30 23, 25–29 d. – Madagaskaro pingvinai (JAV) – 13.20, 14.40; 24 d. – 13.20, 14.40 23–29 d. – Sniego karalienė 2 (Rusija) – 11, 14.20; 25 d. – 11 val. 23–29 d. – Naktis muziejuje. Kapo paslaptis (D. Britanija, JAV) – 16.20; Hobitas. Penkių armijų mūsės (HFR, 3D, JAV, N. Zelandija) – 15.30; Hobitas. Penkių armijų mūsės (JAV, N. Zelandija) – 10.15; Eglėtės 1914-jeji (Rusija) – 17.50; Tarp žvaigždžių (D. Britanija, JAV) – 20.30; Ką išdarinėja vyrai 2 (Rusija) – 21.50; Amerikietiškas apliplėsimas (Kanada, Liuksemburgas) – 11.30

semburgas) – 18.40; Šventa karvė (rež. D. Ulvydas) – 21 val.

„Skalvijos“ kino centras

Festivalis „Žiemos ekrana“
23 d. – Šėlionės Paryžiuje (Prancūzija) – 21.15 24 d. – Aja iš Jopugono (animacija, Prancūzija) – 18 val. 24 d. – O mes – triskart! (Prancūzija, Belgija) – 19.50 25 d. – „Fidelio“, Alisos odiseja (Prancūzija) – 20.30 26 d. – Maestro (Prancūzija) – 21 val. 27 d. – Atvira moteris Lulu (Prancūzija) – 21.30; 29 d. – 17 val. 28 d. – Suzana (Prancūzija) – 19.10 28 d. – Aukštuomenė (Prancūzija) – 21 val. 29 d. – Už gyvenimą (Prancūzija) – 20.50

Ozo kino salė

Nikolés García retrospektiva
23 d. – Priešininkas (Prancūzija, Šveicarija, Ispanija) – 16.30 23 d. – Šiaurės stotis (Prancūzija, Kanada) – 19 val. 24 d. – Kas antrą savaigalį (Prancūzija) – 16 val. 25 d. – Dvikova (Prancūzija) – 15.40; 27 d. – 17 val. 26 d. – Numylėtinis (Prancūzija) – 17 val. 27 d. – Dievo kabinetai (Prancūzija) – 19.15 26 d. – 38 liudininkai (Prancūzija) – 19 val.; 29 d. – 18.50 28 d. – Vandomo aikštė (Prancūzija) – 17 val. 25 d. – Kino klasikos vakaras. Mėlynas aksomas (JAV) – 18 val. (filmą pristatys kino kritikė A. Kancerevičiūtė) 26 d. – seansas senjoram. Amžinai stilin-gos (dok. f., rež. Lina Plioplytė) – 15.30 24 d. – ciklas „Karsono kinas“. Pakelui į mokyklą (dok. f., Prancūzija) – 14 val.; 25 d. – 14 val. 23, 24 d. – Nepatyres (rež. J. Paulikas) – 18.30, 21.45; Balandis tupėjo ant šakos ir mąstę apie būtį (Švedija, Vokietija, Norvegija, Prancūzija) – 17.45 24 d. – Meškiukas Paddingtonas (JAV, Prancūzija) – 13 val.; 25 d. – 10.20, 15.20 31 d. – J. Offenbacho „Hofmano pasakos“. Tiesioginė premjeros translacija iš Maskvos Didžiojo teatro – 17 val. 23, 24 d. – Nepatyres (rež. J. Paulikas) – 10.50, 13.10, 16.30, 19, 21.20, 23.10; 25–29 d. – 10.50, 13.10, 16.30, 19, 21.20 23, 26–29 d. – Mes dainuosis (Lietuva, D. Britanija) – 10.40, 15.40; 24, 25 d. – 10.40, 23, 25–29 d. – Galingasis 6 (3D, JAV) – 11.30, 13 val.; 24 d. – 11.30; 23, 26–29 d. – Galingasis 6 (JAV) – 10.30, 14 val.; 24, 25 d. – 10.30, 14, 15.30 23, 24, 26–29 d. – Nepalūžės (JAV) – 12.30, 18.10; 25 d. – 12.30 23 d. – Pabrolų nuoma (JAV) – 15.30, 21, 23.20; 24 d. – 21, 23.20; 25 d. – 21 val.; 26–29 d. – 15.30, 21 val.; 23–29 d. – Hobitas. Penkių armijų mūsės (HFR, 3D, JAV, N. Zelandija) – 13.20, 16.20 24, 25 d. – Asteriksas. Dievų žemė (Prancūzija, Belgija) – 11.20 23–29 d. – Arvydas Sabonis. 11 (rež. R. Čekavicius) – 19.20 Tarp žvaigždžių (D. Britanija, JAV) – 20 val. 23, 24, 26–29 d. – Naktis muziejuje. Kapo paslaptis (D. Britanija, JAV) – 15.20 23, 24, 26–29 d. – Amerikietiškas apliplėsimas (Kanada, Liuksemburgas) – 20.50, 23 val.; 25–29 d. – 20.50 23–29 d. – Sniego karalienė 2 (Rusija) – 10.15; 23, 24, 26–29 d. – Madagaskaro pingvinai (JAV) – 10.20

© „7 meno dienos“ Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais.

Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VšĮ „7 meno dienos“,

Maironio g. 6, 01124 Vilnius. Tel.: 2613039, 2611926.

Eli. paštas 7md@takas.lt. ISSN 1392-6462. 3 sp. I. Tiražas 900 egz.

Spausdino UAB „Ukmergės spaustuvė“, Vasario 16-osios g. 31, Ukmergė

Remia Lietuvos kultūros taryba,

LITUVOS KULTŪROS TARYBA

SPAUDOS, RADIJO IR TELEVIZIJOS REMIMO FONDAS

R

